

Štampa vsak četrtek in volja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem za dan za celo leto 32 din. pri letu 14 din., četrta leta 1 din. Izven Jugoslavije 36 din. Naročnina se pošlje na upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta 5. Leta se dopolnjuje do odgovora. Naročnina se plačuje v naprej. Polješen interurban št. 115.

Posamezna številka stane 1 50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Ročno se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnine, izmenice in reklamacije.

Če imate kakšno pomenljivo pritožbo, jo pošljite na upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Leta se dopolnjuje do odgovora. Naročnina se plačuje v naprej. Polješen interurban št. 115.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

18 številka.

MARIBOR, dne 30. aprila 1924.

58. letnik.

Ivan Vesensjak:

Nemirna Evropa.

Kakor jetnik glas o svoji svobodi, kakor bolnik o zdravljenju po težki bolezni so resili evropski narodi glas politika in učenjaka Wilsona, ki je v bistvu zahteval, da konča svetovno krvavo klanje s tem, da dobi vsak svoje: narodna in osebna svoboda bodi vsakemu v demokratsko urejenih narodnih državah zajamčena in liga narodov naj rešuje spore in preprečuje nova sovraštva in nove uničevalne boje.

»Da, tako mora biti, kakor Wilson pravi«, je odmevalo v srcih onih, ki so živeli v skrbeh in pomanjkanju na frontah in enako je odmevalo v srcih onih, ki so v bojnih vrstah gledali smrti v obraz. Toda ker ošabni Viljem s svojimi generali in Karl kot slabič brez volje nista tako hotela, se je dvignil z Wilsonom ves ameriški narod s svojim ogromnim številom in s svojo nepreračunljivo močjo in sposobnostjo ter je z orožjem v roki strl nasilne mogočnejše: končano je bilo klanje.

Nikdar ni bilo pri nas in drugod tako veselo, nikdar tako lepo, kakor takrat, ko so hiteli moške in mladeniči domov, ko je vrgel na jesen 1918 naš kmet puško in uniformo v stran in se oklenil svojega doma in svoje ljubljene zemlje in se zopet kakor krt zaril v njo. Vsi skupaj pa smo verovali v prerojenje in prenovljenje, verovali v mir, v sporazum, v pravico in v bratstvo med narodi.

Toda »stara navada je železna srjaca« pravi naš pregovor. Rimljani so rekli: naturo lahko z burkljami naženeš, pa se vendar povrne! Tako je bilo tudi z Evropo. Wilson je pač odločil z Ameriko zmago na vojnih poljanah, toda evropskih narodov in evropskih državnikov ni mogel preobraziti. Zato se je razočaran in vznemirjen vrnil. Evropa je dobila po svojih diplomatih razne mirovne sklepe, v jedru pa je ostala še bolj politično, gospodarsko in najbolj moralno razbita in nezadovoljna ter sovraštvo ponekod tli, drugod s plamenom gori ter obeta nov požar, ako ne bo treznost in poštenje zmagalo nad netilci sovraštva in prepira, nad izkoriščevalci in nasilneži.

Vzroki nemira

so silno mnogovrstni. Prej se je govorilo in pisalo, da je takomenovani »imperijalizem«, to je volja in hotenje vladati nad drugimi narodi, evropskih velikih držav vzrok nemirnosti in oboroževanju. Sedaj imamo zopet »imperijalizem«, toda namesto par velikih držav imamo imperijalistično misleče politike-državnike cele vrste malih držav. Očividne narodnostne krivice — pomislimo samo na Korosko in Primorsko! — so drugi vzrok stalnega nemira. Takšne krivice se dogajajo in občutijo pri ogromni večini narodov in držav, ker meje niso določene sporazumno, temveč s silo, z zvijačo in s politično prevaro. Med voj-

sko in po vojski je cela nepregledna vrsta trpela na življenju, zdravju in premoženju, ali ga celo popolnoma izgubila ter zapadla revščini in pomanjkanju. Drugi pa so se obogatili največ na nepošten način in to so vojni dobičkarji, verižniki, valutni spekulantki in kako se že vsa ta brezvestna druhal imenuje. To ustvarja zopet ogromno nezadovoljstvo na znotraj v vseh državah! Poleg tega pa so še stari pretirani narodnostni hujskači, kakor n. pr. pri Nemcih organizatorji »Heimwehra« in stari krvoloki, kakor je Ludendorff in podobni, v Italiji so fašisti s svojim Mussolinijem, pri nas pa Pašič in Pribičević ter njihovi učenci. K vsemu temu še pridejo revolucionarni poskusi izpremembe celega načina gospodarstva in družabnega reda, kakor hočejo to komunistični boljševiki. Vse vre in kipi v nezadovoljnosti in sovražstvu: stan proti stanu, narod proti narodu. Odtod evropsko politično stanje, ki si ga hočemo nektrtko ogledati in iz njega učiti!

Pregled političnega stanja v Evropi.

Začnimo z našo državo! Na znotraj imamo neporavnane prepire za ureditev naše države. Mi Slovenci in Hrvati zahtevamo bratski sporazum in enakost v dolžnostih in pravicah, zahtevamo poštenje in red v upravi, zametujemo nadvlado Beograda in nadvlado bankarstva, nasprotniki naši pa hočejo centralizem, hočejo silo in odobravajo ter gojijo izkoriščanje in korupcijo. Zalibog imamo med nami zaradi strankarske zaslepljenosti in osebne koristnosti nekaj izdajalcev v naših vrstah in ti gredo s Pašičem in Pribičevićem ter verujejo podkupljenim listom. Zato pa imamo med Srbi pošteni prijatelje, ki hočejo pošteno in iskreno v skupno dobro nas vseh bratski dogovor in sporazum. Poleg tega imajo pri nas v državnem gospodarstvu zaščito bankirji in velepodjetniki, malo kmetijstvo pa ne, ravno tako ne delavstvo. Vse to ustvarja nered in nezadovoljstvo in drugače v tem oziru ne bo, dokler ne izgubijo politične moči Pašič in Pribičević ter vsi tisti, ki mislijo in delajo kakor ta dva.

Toda nevaren in negotov je položaj naše države tudi napram sosedom. Madžari ne morejo pozabiti, da so izgubili bogato in plodno Vojvodino ter Prekmurje; Bolgare boli, kar so morali odstopiti v drugi balkanski in po svetovni vojski naši državi. V Makedoniji živi stotisoče Turkov, ki so bili tukaj skozi stoletja neomejeni gospodarji, na Kosovskem polju in v zapadni Makedoniji so Albanci v stalnem vrenju in vse skupaj sunta in podpihuje Italija, ki hoče sama vladati nad celim Jadranskim morjem in izkoriščati Balkan. Torej nevarnosti in težav tudi zunaj naših mej več kot preveč!

Naši zavezniki in sosedje

imajo na znotraj in zunaj še večje težave, nered in homatije, ki vzbujajo ogromno nezadovoljstvo. Rumunija se je preobjedla in priključila sebi prej rusko Besarabijo,

česar Rusi nikdar ne bodo pozabili. Vzela je Bolgarom velik del bolgarske Dobruče ob Donavi in Crnem morju in Madžarski tudi čisto madžarske dele. Zasedla je pretežno slovansko Bukovino. Na znotraj ima srdite boje za preureditev države, še hujske pa radi tega, ker je neizobraženo ljudstvo brez posesti; nad dve tretjini vse rodovitne zemlje imajo velikaši, plemenitaši; ti dajejo zemljo v zakup židovskim podjetnikom, ti zopet podnajemnikom in šele ti kmetkemu ljudstvu, ki ima nazadnje le delo in skrb, sadove žuljev in skrbi pa zavživajo velikaši in najemniki ter njihovi valpeti. Rumunija je ošabna, zraven pa gnila na znotraj in o tej nasprotnici slovanstva lahko rečemo: nepuh pride pred padcem.

Naša zaveznica Čehoslovaška je gospodarsko razmeroma najbolj urejena, toda politično ima velike težave vsled obilice tujih narodnosti. V čehoslovaški republiki živi nad tri milijone gospodarsko močnih in narodno najbolj odločnih Nemcev, v njej je nad pol milijona Madžarov ter precej Rusinov in Poljakov. Zraven tega vlada velik spor med Čehi in Slovaki.

Se mnogo slabše je stališče Poljske. Svoj čas je poljsko kraljestvo propadlo zaradi prevelikega strankarstva in ošabnosti plemičev. Tudi sedaj je Poljska v svojem državnem gospodarstvu zelo slabo urejena kljub svojemu velikemu bogastvu. Strastnega strankarstva pa je tudi veliko. Največja nevarnost za poljsko republiko pa sta oba sosedu: Nemci in Rusi ter gospodarska želja Poljakov nad Rusini in Litvanci. Poljaki so namreč dobili velik del bivše nemške Slezije in še večji del Ukrajine, ki pa noče poljske nadvlade.

Največji nevarnosti

za odnošaje v Evropi pa sta spor med Nemčijo in Francosko zaradi vojne odškodnine ter razmerje boljševiške Rusije in ruskega naroda do ostale Evrope. V svetovni vojni poražena Nemčija bi morala plačati odškodnino Francoski, Belgiji, Angleški, Italiji, naši državi in še nekaterim drugim. Posebej Francozi pravijo: uničili ste nam najlepši del države, v prah strli tisoče mest in vasi, napravili milijone vdov, invalidov in sirot, naše državno gospodarstvo je radi vojne na robu propada, zato Nemci dajte odškodnino in plačajte tudi kazen. Tako govori in piše na Francoskem od ministrskega predsednika vse doli do zadnjega Francoza, samo da so nekatere stranke bolj strupene, druge bolj zmerne. Kakor je zadnji »Gospodar« poročal, bodo letošnje volitve v francoski in nemški parlament v glavnem odločale, kako se bo razvijalo razmerje med tema močnima evropskima narodoma. Na Nemškem so namreč sunterji po vzgledu naših Pašičev in Pribičevićev — bivši generali, oficirji in grofje ter meščanski kričarji — pridno na delu, da našuntajo narod za nove boje v bodočnosti.

Rusija, pa naj bo to boljševiška ali druga, pa nikdar ne more pozabiti, da je izgubila ogromno svojega bivšega

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

5

Obrnil se je, da bo stopil po stopnicah, pa je skoraj prestrašen obstal.

Zena je stala na vrhu stopnic.

»Kako dolgo si že tu, Elza?«

»Ze koj izpočetka. Kako strašno, John! Oh, kako strašno —! Kaj bodo divjaki storili z nama?«

»Zajutrk nama bodo dali«, je dejal in se pogumno nasmehnil, da bi ji pregnal strah.

»Lahko pa grem koj k njim in jih vprašam, kaj mislijo z nama početi. Pojdi z menoj Elza! Pokazati jim morava, da se jih ne bojiva in da pričakujeva najinemu stanu in najini službi primerno obnašanje.«

Uporno moštvo se je med tem lotilo ranjenih in mrtvih častnikov ter brez vsakršnega usmiljenja kratkotalo vse, žive in mrtve, pometalo v morje. Enako brezsrčno so se iznebili tudi lastnih ranjenih in mrtvih tovarišev. In potem so šli pomivat krov, da bi izbrisali vsako sled upora in poboja.

Kar opazi eden upornikov Claytona.

»Tule sta še dva!« je kričnil in z dvignjeno sekiro planil nad nju.

Pa Črni Mihael ga je prehitel.

Strel je počil in mož se je zvalil na tla še preden je naredil pol poti.

Nato je Črni Mihael sklical svoje ljudi, pokazal na Claytona in njegovo ženo ter rekel:

»Ta dva sta moja prijatelja, da veste! Gorje tistemu, ki bi se ju dotaknil!

Jaz sem sedaj poveljnik jadrnice«, se je obrnil h Claytonu, »in kar rečem, to se mora zgoditi. — Bodita mirna in nič se vama ne bo zgodilo!« Grozeče je gledal tovariše.

In tako dobro sta si Claytona zapomnila njegove besede, da ves dan skoraj nista šla iz kabine. Nikogar nista videla, nihče razen strežaja ni prišel k njima, vobče nista vedela, kaj se godi na ladji.

Včasih sta čula prepir in vpitje, parkrat tudi streljanje. Toda Črni Mihael je bil strog poveljnik in je krepko držal v pesteh neukročeno čredo pretepačev in razbojnikov. —

Peti dan po uporju je straža javila suho zemljo na obzorju. Ali je celina ali le samo otok, tega Črni Mihael ni vedel, pa naznanil je Claytonu, da ju bo izkrcal, če se pokaže, da je kraj ugoden za življenje.

»Nekaj mesecev že pretrpita«, je razlagal svoj načrt, »med tem pa prispemo mi do obljudene obali in poskrbimo, da zve za vaju vaša vlada in pošlje bojno ladjo.«

Cisto prijetno bodeta živela, dolgo ne bo trajalo. — Da bi vaju pa vzel seboj v kako pristanišče, to j nemogoče. Utegnili bi nas to in ono vprašati — in nobeden izmed nas tukaj ni preveč radoveden na tista vprašanja —.

Clayton je ugovarjal, da je nečloveško, kar namerava. Dvoje ljudi izpostaviti na samotnem obrežju, in posebej še, če je eden izmed njiju ženska, ter ju izročiti na milo in nemilo neznani usodi, divjim živalim in morebiti še divjejšim ljudem, — to je, je pravil, prav toliko ko obsoditi ju v gotovo smrt.

Pa njegove besede niso nič zalegle, le ujezile so Črna Mihaela in Clayton se je moral zadovoljiti, da bo rešil sebi in ženi vsaj golo življenje.

Krog tretje ure popoldne so bili obrežju že tako blizu, da so mogli razločevati posameznosti na njem.

Gosto zaraščen pragozd je segal skoraj do morja, ob obali pa je bil gol, travnat pas, le tu pa tam je stalo poredko drevje. Na enem mestu je segal naraven zaliv precej daleč v deželo in ozko ustje ga je vezalo z odprtim morjem.

Črni Mihael je poslal čoln s petimi možmi na suho, da preiščejo, ali je voda v zalivu globoka dovolj, da bi mogla Fuwalda pristati.

Črez uro so se vrnili in poročali, da je v zalivu vode zadosti in o mraku je že ležala jadrnica v naravnem pristanišču.

Obržje je obdajalo bujno rastlinstvo, širokolistnatih lapuh, visoka, sočna trava, cvetlice v krasnih barvah, dišeče grmičje, par sto korakov dalje se je začel temnozeleni pragozd, v ozdaju pa so se dvigali griči in gorske planote, vse zaraščene z gozdovi.

Zive duše ni bilo videti. Da pa je kraj pripraven za življenje, to so pričale jate ptičev, ki so obletavale vrhove orjaških dreves, in različne štirinogate živali, ki so se tekoma večera pripasle na obal, pa koj zbežale, ko so zapazile nenavadni obisk. Potočič se je stekal v zaliv, torej je bilo tudi sladke vode v izobilju.

Ko je legel mrak na morje, sta Clayton in Elza še vedno stala ob pregraji in molče zrla na obrežje, ki bi naj bilo njuno bivališče za kdove koliko časa. — Iz mračnih senc mogočnega pragozda so doneli divji glasovi, globoko rjojenje levovo, zateglo zavijanje panterjevo in drugi kriki, ki jih niti poznala nista.

ozemlja proti Japoncem, Rumunom, Poljakom in drugim in da je imela preko Vilne in Vladivostoka ter mest ob Črnem morju odprto pot v svet in da vsega tega sedaj ni več. Povrh še hoče boljševiki drugačen družabni in gospodarski red ter drugačno politično ureditev po Evropi, ne priznavajo vojnih in predvojnih ruskih dolgov Francozom in Angležem.

O Italiji je znano, kako vlada tam bivši profesor, socijalist, republikanec, sedaj monarhist Mussolini s svojimi divjaškimi fašisti.

Druge države pridejo manj v poštev ter se tudi večinoma mirneje razvijajo, izvzeto le Špansko.

Sad narodnega liberalizma

Je torej po vsej Evropi brezmejno sovraštvo med narodi, sovraštvo in izkoriščanje med stanovi, zloraba moči in izvrševanje nasilja. Vsak v tem duhu vzgojen posameznik in narod vidi le sebe in svojo korist, pravice drugih pa tepta in zaničuje. S takšno vzgojo se je Evropa zapisala propadanju, poginju in smrti. Takšna vzgoja mladine in takšna politika mož-vodilnih državnikov mora prinesiti le nove svetovne vojne, s tem novo gorje in novo trpljenje, siromaštvo in podivjanje. Kako malo smo se pač naučili iz pretekle svetovne vojne, kako hitro so pozabili ljudje na resnico, da rodi sovraštvo le sovraštvo in ž njim gorje, le gorje!

Ali ni izhoda?

Angleži, znani praktični trgovci in politiki, kateri še imajo povrh sedaj zelo pametno delavsko vlado, se trudijo omejiti spore, odpraviti največje nevarnosti in rešiti mir Evropi. Toda to se jim ne bo posrečilo, ako narodi v svojih političnih in gospodarskih odnosih ne krenejo na druga pota, kakor so jih hodili do sedaj, vzgojeni v materializmu, ki obožuje le zlato tele in ne pozna duše in ne pozna krščanstva v dejanju.

Kaj kažejo praktični vzgledi?

Ce pogledamo k naši sosedni Nemški Avstriji, vidimo brez dvoma, da se je začela kljub vsem težavam mirno in lepo razvijati. To je zasluga krščanskega moža predsednika-duhovnika Seipla in njegove stranke, ki ima bistveno ista načela in isti način dela kakor naša Slovenska ljudska stranka. Tudi v Belgiji, v Nizozemski, v Švici odločujejo ali najmočnejše vplivajo možje in stranke, ki izpovedajo krščanstvo v dejanju. V Nemčiji vzdržuje red in vodi ljudstvo krščanska stranka.

Kaj pravijo najvplivnejši možje?

Na Angleškem je izjavil voditelj delavske stranke, sedajni voditelj ogromne angleške države, da ni mogoče med narodi in stanovi urediti razmer in napraviti miru, ako družabni red ne sloni na krščanskih nazorih. Čisto podobno se je izrazil bivši ameriški predsednik Wilson in tudi sedajni predsednik Coolidge.

Tudi najznamenitejši učenjaki in vzgojitelji izražajo isto svoje prepričanje. Rešitev naše kulture in človeštva je mogoča le v krščanskem svetovnem nazoru in njegovem dejanskem izvrševanju, je izjavil rektor slovitega vseučilišča v Edinburgu na Angleškem in enako uči svetovnoznan vzgojitelj Förster ter cela vrsta drugih.

In mi?

Za nas Slovence in vse Jugoslovane, kakor za vse druge narode velja, da ne bo prej sporazuma, reda, poštenja in pravice, dokler v dejanju ne izvršujemo zapovedi: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe in dokler ne uvažujemo: Karkoli ne želiš, da drugi tebi ne stori, to tu-

Tesneje se je oklenila mlada žena svojega moža. Groza jo je spreletavala, ko je mislila na temne noči —, sama bodeta na samotnem obrežju, sredi strahot divjine —.

Na večer je prišel Črni Mihael k njima v kabino ter ju obvestil, da ju jutri izkrcajo in naj si pripravita svoje reči —.

Pregovarjala sta ga, naj ju vsaj vzame seboj do gostoljubnejšega obrežja in v bližino evropskih naselbin. Tam bi vsaj smela upati, da prej naletita na belokožce, tu pa kdo ve komu prideta v roke —.

Pa zaman je bilo. Ne grožnje, ne obljube, ne denar, nič ga ni genilo.

»Edini človek sem na temle krovu, ki noče vajine smrti. Vem sicer, da bi bilo najvarnejše za nas in za naše vratove, če bi vaju dali na primer ustreliti ali kakorkoli spraviti iz življenja —. Toda Črni Mihael ni mož, ki bi pozabil storjeno uslugo! Rešila sta življenje meni in jaz bom rešil življenje vama. Pa to je vse, kar morem storiti!

Več mi moji ljudje ne dovolijo in če vaju ne spravim koj brž na suho, se utegne zgoditi, da bi si še tudi to premislili —.

Spravil bom na obrežje vse vajine reči, tudi lonce vama dam seboj in vse, kar potrebujeta za kuhinjo, in živil za nekaj dni, dokler si sama ne poiščeta sadja in mesa. Tudi puške in streljivo vama dam seboj.

Izlahka prebijeta, dokler ne pride pomoč. Ko se vrnem med ljudi, bom poskrbel, da zve angleška vlada za vaju. Upam da vaju bodo našli. — Upam pravim, kajti povedati jim ne bom mogel, kje sem vaju izkrcal. Niti sam namreč ne vem, kje pravzaprav trenutno ležimo. Pa našli vaju bodo.»

di ti njemu ne stori. Moramo pa biti tudi resni, samozavestni in odločni v boju za svoje prepričanje. Ako smo v dnu duše prepričani, da pride sreča in zadovoljstvo le na podlagi naših nazorov, potem moramo imeti tudi toliko volje in odločne močtosti, da nikjer in od nikogar svojih nazorov sramotiti ne damo. Zmago doseže le tisti, ki veruje v zmago in se za njo bori!

Vojna politika.

Kadar je Pašičeva vlada v zadregi, si vedno izmislila oblastniška družba kako zunanjo nevarnost za državo, ali se pa nalašč poda v svoji zunanji politiki na taka pota, ki povzročajo vznemirjenje vojnih nevarnosti. Treba se je spomniti samo na to, kaj so že vse vladni listi napovedovali za letošnjo pomlad. Prinašali so članke z raznimi kričecimi in vznemirjajočimi naslovi: krvava spomlad, pred napadom bolgarskih ustašev, grožnje ogrskih fašistov, konferenca bolgarskih, albanskih in makedonskih varotnikov itd. Vse te vznemirjajoče napovedi imajo namen, odvrti javnost od treznega presojanja notranjih političnih dogodkov ter tako vladi utrditi položaj, češ, da je vpricho velikih nevarnosti vsaka njena sprememba skrajno nevarna.

Kakor hitro pa se pojavi v politiki drugih držav kakšno stremiljenje, ki bi lahko ogrozilo mirne odnose med državami, lahko gotovo pričakujemo, da se bodo v to vmešali tudi beograjski politiki samo radi tega, da predstavijo narodu velike nevarnosti, ki ne dopuščajo, da bi se na vladi kaj spremenilo. Nevarne pomladne napovedi so sedaj kar naenkrat utihle in Pašičeva vlada se je v svoji temni politiki zatekla v temno ozračje, ki je nastalo vsled vprašanja Besarabije.

Besarabijo so s svršetkom svetovne vojne Rumuni odtrgali od Rusije. Kakor znano, je Rumunija proti koncu stopila ob strani zaveznikov v vojno. Njeno sodelovanje je prineslo zaveznikom jako malo koristi, ker je bila slaba rumunska vojska v kratkem času razpršena. A vse to Rumune ni oviralo, da se ne bi ob koncu vojne postavili med prve zmagovalce ter si poskali plen. V Rusiji je bila tedaj revolucija in Rumunom se je zdelo najprikladnejše, odtrgati tej državi lep kos ozemlja in sicer Besarabijo. Kakor vsaka dežela, je imela tedaj tudi Besarabija svoj narodni svet in Rumuni danes trdijo, da je ta svet glasoval za priklonitev k Rumuniji. V resnici pa je od tega sveta samo par članov za to glasovalo, druge, ki so bili proti, je pa rumunsko vojaštvo postrelilo. Oktobra 1920 se je v Parizu od strani Rumunije, Francije, Anglije in Japonske podpisal dogovor o priklonitvi Besarabije k Rumuniji. Amerika tega dogovora ni hotela podpisati, zastopajoč pravilno stališče, da se kaj takega ne sme zgoditi v odsotnosti Rusije.

Po dolgih letih sedaj stopa Rusija zopet v evropsko politiko ter tirja Besarabijo nazaj. Pripravljena je celo pripustiti, da se prebivalci te dežele pri glasovanju pod nadzorstvom mednarodne komisije izjavijo, ali hočejo nazaj k Rusiji, ali pa ostati pod Rumunijo. Rumunija pa noče niti glasovanja ter si išče sedaj že dalje časa zaveznike za slučaj, da ji Rusija Besarabijo zopet vzame. Rumunska vlada je že iskala vsepovsod zaveznikstvo, a je bila povsod odbita, samo v Parizu so ji izjavili, da so pripravljene za protirusko zvezo v slučaju, da se za to pridobi vsaj še ena balkanska država, Rumunske snubitve k protiruski zvezi so Anglija, Italija in Japonska kratkoma odklonile s povdardkom, da je sedaj položaj drugačen, kot pa je bil leta 1920 in poprej. Tudi v Bolgariji in v Turčiji so bila rumunska prizadevanja zaman, odrekla je Poljska, Mala antanta kot celota je pa povdarjala, da ima medsebojne do-

V težkih mislih in mračnih slutnjah sta obsedela, ko je odšel.

Clayton seveda ni verjel, da Črni Mihael resno misli kedaj obvestiti angleško vlado o njenem položaju. Preveč masla so imeli na glavi, on in njegovi ljudje, da bi si upali v bližino javnih oblasti —. Tudi se ni zanašal, če se ne pripravljajo kako izdajstvo za jutri, ko bodeta sama z mornarji na obali.

Črni Mihael kot kapitan ni mogel z njima in kdo je jamčil, da ju mornarji kratkoma ne pobijejo, ko ju njihov strogi poveljnik ne bo več branil —. Mihaelova vest bi vkljub temu ostala čista in mirna —.

In če bi jima tudi res nič ne storili, ali ju niso čakale še vse hujše nevarnosti v neznani samoti? Da je sam — o, preživel bi se leta! Močen, trden človek je bil.

Toda kaj bo počel z Elzo sredi težav in nevarnosti, ki jih je obetal divji pragozd? In z nedolžnim, slabotnim bitjem, ki se bo kmalu rodilo —?

Krepki, pogumni mož se je stresel, ko je mislil na svoj težki, obupni položaj. In usmiljena previdnost božja mu je prave, resnične grozote še zakrivala, ki so ga čakale v osrčju džungle —.

Rano drugega dne so znosili njune številne kovčege in zaboje na krov in jih spustili v čolne, ki bi jih naj peljali na suho.

Imela sta veliko prtljage. Clayton je računl, da bo moral pet do osem let prebiti v svoji novi službi v kolonijah. Zato sta se založila z vsem potrebnim, pa sta vzela seboj tudi marsikaj, kar bi jima naj lajšalo in lepšalo enolično življenje v tujini in krajšalo čas. Med drugim sta imela seboj celo velik zaboj raznovrstnih knjig.

govore samo v obrambo trianonske in neuillske mirovne pogodbe in tako sedaj Rumunija edino še snubi Jugoslavijo.

Naša država od rumunskega zaveznikstva še ni imela nobene koristi, pač pa dosti škode. Razmejitev se je na primer izvršila popolnoma po želji rumunske vlade. Rumunija je dobila za par vasi od nas bogato mesto Zombolj z okolico, a ko je nam predajala vasi Modoš in Pardanj, so njene oblasti postopale na prav divjaški in nezavezniki način. Nam predano ozemlje so Rumuni izpraznjevali tako, da so naše ljudi izropali do golega ter pustili vasi, kakor da bi po njih mesce in mesce gospodarila kaka najokrutnejša srednjeveška tolpa.

In ravno ob času, ko so bile nam pripuščene strahovito izropane vasi, je dobila tudi beograjska vlada iz Bukarešte zelo nujno, lepo zaveznisko povabilo, naj pošlje Jugoslavijo v zvezi proti slovenski Rusiji. Jugoslovanska javnost, ogorčena nad rumunskim barbarstvom, je ta povabila odločno odklonila. Večina listov in med temi tudi beograjski, čisto pravilno povdarja, da se naša država ne sme vmešati v rumunsko-ruski spor. Ne glede na to, da Rumunija take žrtve ne zasluži in je ne more tudi zahtevati, mora ostati za nas merodajno, da mi nismo sodelovali pri dogovoru, ki je v Parizu odobril združenje Besarabije z Rumunijo in da radi tega tudi nismo poklicani reševati vprašanje, ki je sedaj nastalo.

Ko je naša vlada iz Pariza in Bukarešte dobila prvo povabila k protiruski zvezi, je bila še gospodar položaja in če bi se ozirala na narodovo voljo, bi morala tedaj tudi razložiti Franciji in Rumuniji odklonilno stališče svojih državljanov. Vlada tega ni storila, ampak je celo stvar zavlačila in šele potem, ko je že padla in stopila v krizo, je začela na lastno pest in po svoje razmotrivati o tem vprašanju. Doznalo se je, da je Pašič sedaj pred Velike nočjo sporočil v Pariz, da pride tja kralj v njegovem spremstvu in da se bo tedaj o tem razpravljalo. Takih zagotovil vlada, ki je v krizi, sploh ne bi smela dati. Vlada se dobro zaveda nepravilnosti svojega dela in zato se iz njenih krogov razglasa, da je naš zunanji minister na rumunsko in francosko vprašanje odgovoril, da vlada za odgovor ni opolnomočena, ker se nahaja v krizi. Sumi se pa in sicer zelo opravičeno, da vlada vendar le tajno in samovoljno vrši priprave, zavesti našo državo v protirusko zvezo ter državljanu in tudi kralja postaviti pred gotovo stvar. Verjetno je vse to, kajti predstavniki korupcije in nasilja so zmorni vsega in bi radi tudi v tem slučaju po teptali želje naroda. Pašič računa takole: Če zagotovi sedaj Franciji in Rumuniji pristop Jugoslavije v protirusko zvezo, bodo Francozi tudi zahtevali izpolnitev vseh storjenih korakov in danih obljub in Pašič bo skušal z ozirom na zavezniske potrebe in obveze ostati na krmilu. Njemu ni mar, če pride celo tako daleč, da v resnici dozori ta voj na politika, ker misli, da se v vojnem stanju pač najlažje samovoljno vlada.

Za Pašičeve vojne politične naklepe imamo precej dokazov. Enkrat bi zadostovalo že to, da se oblastniška družba ne plaši nobene tajne in protinarodne špekulacije, drugič je pa tudi to zelo pomembno, da se je zunanji minister koncem pretečenega tedna odpeljal na Francosko. Vladni listi so sicer razglasili, da se je odpeljal k bolni materi v Marseille, a to bo gotovo samo izgovor za dogovorjeno igro med Pašičem ter francosko in rumunsko vlado. Od tajnih spletk noče in ne more prenehati in samo to je se tolažljivo, da izziva njegova samovoljnost vedno večji odpor tudi med samimi Srbi. Njegova protinarodna notranja politika je doživela polom in gotovo ga bode tudi razsodni in pošteni del srbskih politikov preprečil na nevarni poti, ki jo je ubral sedaj v zunanji politiki. Pa končno, če se tudi sedaj ob začetku ne

Črni Mihael ni hotel obdržati na krovu ničesar, kar je bilo njuna last. Morebiti iz usmiljenja do Claytona, morebiti pa tudi iz gole previdnosti.

Lastnina angleškega lorda se pozna od daleč. In ne bilo bi lahko Črnemu Mihaelu, če bi ga ustavili na morju Angleži, mu preiskali prostore in ga vprašali, odkod ima tako blago —.

Tako natančen in neizprosen je bil, da je vrnil Claytonu celo samokrese, ki so mu, je ukradli tisti večer pred uporom.

Tudi osoljenega in prekajenega mesa so naložili v čolne ter prepečenca, krompirja, fižola, žveplenk, kuhinjsko posodo, raznovrstno orodje in nekaj starih jader. Tako jim je Črni Mihael obljubil.

In še več je storil. Prav kakor bi sumil, česar se je bal prejšnji večer že tudi Clayton, ju je osebno spremljal na suho in zadnji se je poslovil od njiju, ko se čolni spet odrinili proti jadrnici. —

Molče sta zrla Clayton in žena za njimi, ko so se zibali po gladki prvšini in se bolj in bolj oddaljevali. Težke slutnje, otožen brezup jima je legal na dušo.

Zadaj pa v temni goščavi, na robu nizkega griča, se je bliščalo dvoje drugih oči, — majhnih, hudobnih, pod štrlečimi košatimi obrvmi —.

Fuwalda je odplula iz zaliva ven na morje in izginila za bližnjim rtom.

In tedaj je Elza omahnila možu na prsi in nevzdržno ihtenje je stresalo njeno telo.

Neustrašeno je gledala nevarnosti upora, z junaškim pogumom je zrla v negotovo bodočnost, — ko pa ju je objela nema, samotna zapuščenost, so dpovedali njeni napeti živci, ni se mogla več držati —.

(Dalje prihodnjik).

prepreči njegova vojnopolitična igra, bodo vendarle vsi njegovi naklepi ostali brez pomena, ker narodi Jugoslavije nikoli ne bodo sledili nobenemu pozivu, da naj nastopijo proti največji slovanski državi v korist Rumunov. Rumunija naj svoje račune z Rusijo sama poravnava, kakor ve in zna. Mi nočemo in ne smemo biti jez, ki naj bi v tujo korist Rusijo ločil od Balkana, nasprotno, mi moramo želiti, da Rusija tudi na jugovzhodu Evrope zopet zavzame stališče, ki ji gre.

Avtonomist

snuje lastno stranko, kakor smo pred tedni že napovedali. Svojim naročnikom, med njimi tudi mnogim zvestim somišljenikom Slov. ljudske stranke, je razposlal vodja slovenskih republikancev, bivši socialdemokrat, g. Prepeluh, sledečo okrožnico: »Zaupno. Velečenjeni gospod! Razmere v naši državi so vsak dan težje. Pritisk priključitve namosen. Vse vedanje politične stranke so ali prikrivale velike napake, katerih posledice morajo sedaj molče priznavati, ali pa so neodločne. Treba nam je večje politične odločnosti, če si hočemo priboriti boljše življenjske razmere. Treba je ustvariti enotno in odločno politično falango slovenskega republikanskega ljudstva kmetov in delavcev. V to svrhu pa je treba predpriprav. Povsod je treba iti na delo in ustvariti krajevne organizacije somišljenikov, ki so odločnega slovenskega in republikanskega mišljenja. To nalogo je treba izvršiti, da bo mogoč enoten odpor in nastop vseh Hrvatov in Slovencev v tej državi. Ker nam je znano, da ste republikanec in našega mišljenja, Vas uljudno vprašamo, ali se ne bi hoteli Vi poprijeti tega organizatornega dela ter organizirati krajevni odbor v Vašem kraju (občini)? Ko bo dovoljno število krajevnih organizacij gotovih, se snidemo na primernem kraju in organiziramo »Slovensko republikansko stranko kmetov in delavcev.« Prosimo, da nam javite po dopisnici ali v pismu svojo pripravljenost, nakar Vam pošljemo potrebne tiskovine. Ako pa bi Vi tega posla za svojo občino ali kraj (vas) ne mogli prevzeti, javite nam zanesljivo osebo, s katero pa se poprej domenite o tem. Pričakujemo Vašega odgovora in beležimo z odličnim spoštovanjem. Združenje slovenskih avtonomistov.« — Reči moramo, da »Avtonomista« in njegovega Združenja danes ne razumemo več: Ali govori nalašč neresnico, ali pa je vso zadnjo dobo popolnoma prespal. Okrožnica govori o napakah in neodločnosti vseh slovenskih strank, seveda tudi Slovenske ljudske stranke. Izvoljeni zastopniki Slovenske ljudske stranke, poslanci Jugoslovanskega kluba, so po jasnem in točnem načrtu v Beogradu rušili centralizem in pripravljali čedalje trdnjša tla za avtonomijo: 1. Razcepili so prej združene centraliste, ki so nam dali nesrečno vidovdansko ustavo, razdvojili so radikale in demokrate: na vladi pustili samo radikale, slabotno vlado, da bi jo bilo mogoče tem prej zrušiti; v opozicijo so pa spravili demokrate. 2. V demokratski stranki sami so pridobili več kot dvetretjinsko večino za pošten sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki brez široke avtonomije ni mogoč. 3. Popolnoma so navezali nase v boju za avtonomijo bosanske muslimane, dali avtonomističnega ognja Macedoncem in tudi Vojvodince ter Crnogorce podžgali, da zahtevajo pravično avtonomistično ureditev naše države. 4. Prišli so Radičevci v Beograd in koj pri prvi verifikaciji 20 radičevskih mandatov je bil Pašič primoran demisionirati. Le pod pogojem, da se v enem tednu verifikirajo vsi radičevski mandati, je dobil Pašič zopet vlado. A ker tega ni izpolnil, je moral v drugič demisionirati. 5. Krog Jugoslovanskega kluba se je zgradil močan opozicionalni blok, ki ima danes v zbornici večino. — Naj nam vendar »Avtonomista« pove, kakšne napake je delal pri tem jasno začrtanem delu Jugoslovanski klub kot zastopstvo Slovenske ljudske stranke? Ali je rušenje centralizma napaka? Ali je bilo napačno, da so naši poslanci pridobivali druge stranke, tudi srbske, za misel sporazuma in torej tudi za avtonomistično misel? Ali je bilo napačno, da se je zlasti na prizadevanje Jugoslovanskega kluba osnoval opozicionalni blok, ki je sramotno vrgel ob tla Pašiča — centralista? Po »Avtonomistu« je pač bila napaka to, da so Radičevci prišli v Beograd! Saj še ni dolgo, ko je »Avtonomist« hvalil Radičevo abstinenco politiko in očital našim poslancem, češ, da nimajo poguma, ker hodijo v Beograd. Danes je Radič že prišel na pravo pot, »Avtonomist« pa še ne! Radiča so na Angleškem poučili, da za samostojnost Hrvatske ni nobene druge poti nego je ona, ki jo hodi že vsa leta dr. Korošec: pot sodelovanja in požrtvovalnega dela v narodni skupščini. Tam je bojišče, kjer se vojujejo in izvojujejo pravice za narod! Zato je Radič napotil svoje poslance, naj popravijo napako, ki so jo vsa zadnja tri in pol leta z njim vred delali, ko so čepeli doma, in naj gredo v Beograd. »Avtonomist« še do danes ni prišel do tega spoznanja. Radovedni smo, ali bo g. Prepeluh, ako bi utegnil biti izvoljen za poslanca, kar pa bo ostalo samo njegova pobožna želja, ostal tudi doma, kakor je v »Avtonomistu« učil, ali pa pojde z Radičevci v Beograd. Ako je dosleden, bo pač moral obsediti doma za pečko in doma zastopati in posredovati za svoje volilce. — Se v eni stvari se čudimo »Avtonomistu.« Za Radiča je bil skrajni čas, da gre v Beograd. Ljudstvo hrvatsko je to vedno bolj zahtevalo. Radičeve republike je bilo že sito. Hrvatski volilci so iz vodene politike, v kateri so plavali vso dobo po prevratu, prišli na trdna, solidna tla zdrave, kakor pravimo »realne« politike. »Avtonomist« pa misli, da bo danes »Slovenec«, ki so že za Novačanovo republiko ob lanskih volitvah imeli dovolj smeha, pridobil za svojo novo »Slovensko republikansko stranko« — Svetujemo »Avtonomistu«, naj raje odkrito pove, kaj hoče, se vsaj smešil ne bo! Naj pove resnico: da hoče »Avtonomist« in njegovo »Združenje« v Sloveniji ustanoviti slovensko vejo Radičeve »Hrvatske republi-

kanske seljačke stranke.« To stoji in naj »Avtonomista« še tako povdarja, da je slovenski list! In ako to dela, ako hoče slovenske volilce, četudi samo en del, spraviti pod hrvatski klobuk, ni niti za trohico boljši od radikalov, ki v Sloveniji snujejo slovensko vejo srbske radikalne stranke! Mi Slovenci imamo radi brate Hrvate in Srbe. A kot Slovenci hočemo imeti tudi svojo lastno »Slovensko ljudsko stranko«, ki je pokazala, da ima dovolj modre in odločne lastne voditelje in ne potrebuje tuje strankinega vodstva, niti iz Beograda, pa tudi ne iz Zagreba! To si naj hrvatsko-republikanski »Avtonomist« zapomni!

Politični ogled.

Država SHS.

Kriza še vedno traja. Pred pravoslavni velikonočnimi prazniki so bile zopet avdijske na dvoru. Predsednik kluba Pribičevićev dr. Lukinič je pa slabo odrezal. On je kralju predlagal, da naj se razpišejo volitve, ki jih naj vodi sedanja koalicija. Kralj je odgovoril dr. Lukiniču, da smo parlamentarna in ustavna država in vsled tega monarh nima dati četudi samo mandat za volitve vladi, ki ne uživa zaupanja parlamenta. Pašič sam uvideva, da je prav malo pridobil, ko je sprejel Pribičevića v vlado in pričakuje se, da se ga bo prej kot prej zopet otrese. Radi njega in njegovih 14 pajdašev je izgubil 8 Nemcev in 14 Turkov-dzemijetovcev ter izzval najostrejši odpor Slovencev in Hrvatov. Pašič je enkrat očividno zelo slabo računal, pa če tudi sedaj počene Pribičevića, mu to ne bode toliko pomagalo, da bi se vnaprej igral prvo ulogo v državi. Radikali so zopet začeli snubiti Hrvate. V Zagreb je odpotoval finančni minister dr. Stojadinovič. To potovanje je v zvezi z novo orijentacijo radikalov, ki bi se radi približali Hrvatom. Dr. Stojadinovič je eden najbolj gorečih pristašev te ideje in so ga radikali poslali v Zagreb, ker se še ni politično umazal. V Zagrebu se dvomi nad uspehom te akcije, ker je gotovo, da je igra za Pašiča izgubljena. Kar je poštenih radikalov, bodo z opozicionalnim blokom lahko sodelovali in jim ni treba posebne akcije.

Te dni se je podal nov dokaz vladne korupcije. Vladinovi in vladne stranke nesramno varajo državne uslužbenke. Že davno je iztekel zakonski rok, a vlada se ne zmeni, da bi izpolnila one malenkostne postavke, ki so bile po hudi borbi sprejete v nazadnjaški finančni zakon. Vse, kar se je v poslednjih časih ukrenilo, so le pisane odredbe, uslužbenca pa niso dobili ničesar. Na drugi strani pa se razpisava denar in ministri skrbijo zase, da čim več izlečejo. Po novem zakonu so namreč ministrom povišane plače. Dočim uradniki še niso dobili ničesar, so si ministri že dali izplačati masne razlike. O tem skandaloznem postopanju vlade poroča »Pravda«, da si je dal Nikola Pašič izplačati 50.000 din., Pribičević in ostali pa po 40.000 din., uradništvo pa strada še dalje in se bo tako godilo, dokler bodo vladali današnji predstavniki korupcije.

Notranje ministrstvo je preklicalo svoj nalog, s katerim je zahtevalo od občin prepise volilnih imenikov. Čemu pa ne pomisli ministrstvo poprej, koliko nepotrebne dela, jeze, stroškov povzroča s takimi neumestnimi odredbami občinam? Skrajni čas, da se jenjajo taki administrativni pojavi ki dobivajo že naravnost brezumen značaj.

Iz Dunaja so se vrnil poslanci HRSS. Radič je njihova poročila soglasno sprejel ter popolnoma odobril taktiko predsedstva HRSS in mu dal navodila, naj nadaljuje z dosedanjim taktiko. Radič je dal predsedstvu proste roke tudi glede samega vstopa v vlado.

Proti francosko-rumunski zvezi.

Berlinski listi poročajo, da je angleška vlada protestirala proti sklepu francosko-rumunske pogodbe, angleški finančniki pa so dali rumunski vladi na znanje, da je posojilo v znesku 10 milijonov funtov nemogoče, če si Rumunija ne ohrani svoje politične neodvisnosti.

Pogajanja med Anglijo in Rusijo.

Na angleško-ruski konferenci so izvolili več odsekov za rešitev različnih vprašanj, na kar se je konferenca odgodila, dokler razni odbori in odseki ne izdelajo svojih poročil. Ruski zastopnik Rakovski je izjavil, da delo v komisijah za angleško-ruski sporazum lepo napreduje. Doslej še ni prišlo nikjer do nesoglasij.

Angleži napram Nemčiji.

V uradnih krogih se strinjajo z mnenjem francoskega predsednika Poincaréja, da je treba proti Nemčiji ostro nastopiti, če bi kazala slabo voljo za plačevanje. Javnost pa stoji na stališču, da je treba poročilo strokovnjakov smatrati kot celoto in da mora Francija zasedene dele Nemčije izprazniti.

Sklepi italijanske vlade.

Italijanski ministrski svet je sprejel sledeče sklepe: 1. Redne kraljeve čete v Libiji se polagoma popolnoma

nadomeste s kolonijalnimi miličnimi legijami. Častniki v teh legijah bodo mogli postati le bivši častniki v redni vojski. Moštvo bo moralo odgovarjati vsem pogojem, ki jih zahteva kolonijalna služba. V gospodarskem pogledu bodo častniki in moštvo kolonijalne milice izenačeni z onimi v lovskih bataljonih. Služba v kolonijalni milici bo v vsakem oziru veljala kot vojaška služba. 2. Upravne volitve, ki bi se morale vršiti v tekočem letu, se prelože na leto 1925; to pred vsem zato, ker ne gre deželo znova gneti v volilni boj, pa tudi zato, ker bodo tudi ženske dobile volilno pravico za občinske uprave in naj se ta pravica uvede pri prihodnjih volitvah. Obenem z odgoditvijo volitev se podaljša funkcijska doba županov, občinskih odborov, komisij in vseh drugih korporacij, ki služijo samoupravi. 3. S 1. majem t. l. se uvede na Reki redna prefekturna oblast ter se za prefekta imenuje kom. Michele Sorge, sedanji beneški podprefekt. Začasno ostanejo reškemu prefektu guvernerska pooblastila, ki so potrebna zlasti za izvršitev z Jugoslavijo sklenjenih dogovorov. 4. Izda se dekret o ustanavljanju in disciplini igralnic v italijanskih kopališčih in letoviščih.

Ameriška pomoč Nemčiji.

V Newyorku se je osnovala posebna bančna skupina, ki bo podprla novo nemško državno banko. Nemška banka bo dobila v kratkem 5 milijonov dolarjev na roke.

Naši poslanci med narodom.

Sv. Ilj v Slov. goricah. Naša stara slovenska in krščanska trdnjava se je zopet pokazala. Shod Slovenske ljudske stranke na Belo nedeljo je bil znak, da stoji vse ljudstvo zvesto in trdno na strani naših voditeljev. Nihče ni pričakoval tako velike udeležbe. Celotno sosedje iz Svečine, Kungote, Jarenine in Sv. Jakoba so prišli. Shod je otvoril naš narodni borec gospod župnik Vračko. V predsedništvo sta bila izvoljena gg. Vicman in Černjavič. Naš rojak, poslanec Žebot nam je po domače opisal, kako Pašičevi in Pribičevići ljudje upravljajo milijone davčnega denarja, kako vladajo s pomočjo krivice in sile. V celi državi je zavladalo veliko veselje, ko se je posrečilo našim poslancem Pašiču zrahljati ministrski stolec. A našli so se izdajalci, demokrati. Pribičević je s svojimi demokrati, med katerimi so tudi slovenski, priskočil Pašiču na pomoč. Judež Iskarijot se je kesal svojega izdajstva, in se je obesil. Slovenski demokrati pa, ki pišejo »Tabor«, »Jutro« in »Domovino« se še hvalijo s svojim izdajstvom. Pazno smo poslušali poslančev govor o borbi, katero bijejo slovenski poslanci pod vodstvom dr. Korošca pri Pašiču in Pribičeviću. Izjavil je: Slovenski poslanci ne bomo prej odnehali, dokler krivice ne vržemo ob tla. Slovenci moramo doseči svoje pravice, svojo samostojnost. Govorila sta še posestnika Dajčman in Thaler. Nato smo vsi izrekli dr. Korošcu in njegovim tovarišem zahvalo za trud in borbo, katero bijejo v Beogradu. Vsi ostanemo zvesti na strani Slovenske ljudske stranke, naj pride, kar hoče.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je bil na Belo nedeljo, na katero se je obhajal praznik župnega patrona, shod Slovenske ljudske stranke. Zbralo se je prav veliko volilcev, tudi nasprotnih stranke so bile zastopane. Zboru je predsedoval načelnik naše krajevne organizacije, župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je podal nazorno sliko o razvoju političnih dogodkov od marčnih volitev lanskega leta do sedanje krize Pašičeve vlade. Zveza Slovenske ljudske stranke z Radičevsko stranko in z bosansko-hercegovskimi muslimani, Markov protokol z zastopniki radikalne stranke, Pašičevo vladanje po načelih velesrbskega centralizma, brezobzirno gospodarsko izkoriščanje prečanskih krajev, zlasti hrvatske in slovenske zemlje, približanje federalističnega bloka srbijanskim demokratom, ustanovitev in borba opozicionalnega bloka, Pašičeve balkanske metode: vse te razvojne točke je poslanec volilcem jasno in poljudno raztolmačil. Pojasnil je tudi načine, kako želi rešitev krize Pašič in njegovi hrvatski in slovenski hlapci, in kako bi se morala rešiti kriza, da država vendar enkrat pride do pravične notranje ureditve. Brez sporazuma s Hrvati in Slovenci se kriza ne da rešiti, kakor bi to bilo državi v prid. Ako poklicani činitelji odbijejo bratsko roko, ki jo Hrvati in Slovenci nudijo v sporazum, bi to moglo imeti težke posledice za notranje razmere v državi, za njen obstoj in razvoj. Poslušalci so pritrdili poslančevim izjavam ter enoglasno sprejeli resolucijo, v kateri se popolnoma odobrava politika Jugoslovanskega kluba, se izraža soglasje z borbo opozicionalnega bloka in želja, da se borba nadaljuje, dokler iz državne uprave ne izgine korupcija in nepoštenost ter ne zmaga načelo samouprave in istinite avtonomije.

Shodi SLS v ptujskem okraju. Preteklo soboto in nedeljo je imel poslanec Vesenjaj dva shoda in dva sestanka. Prireditve so zelo lepo uspele in kažejo, da so naše vrste irdne in neomajane. Zborovalci so odobrili delovanje Jugoslov. kluba in izrekli predsedniku dr. Korošču in klubu zahvalo in zaupanje. Zatrjevali so, da se bo v posameznih krajih število naših volilcev ob prihodnjih volitvah še povečalo, ker uvidevajo tudi nasprotniki potrebo borbe za uresničenje programa naše stranke.

Polenšak pri Ptuj. Na Belo nedeljo je imel pri nas po sv. maši poslanec gosp. Vesenjaj javen politični shod, katerega se je udeležilo lepo število naših mož in fantov. Predsedoval je shodu Franc Meško, posestnik iz Polenec. Spodbudno, podučeno ter umljivo nam je gospod poslanec orisal ves gospodarsko-politični položaj ter težke boje, ki je bijejo naši poslanci z okrutno centralistično beograjsko vlado. Izjavil je, da je naša gospodarska rešitev samo le v avtonomni Sloveniji ter končno izvajal, da v edinstvi je moč in pozval vse navzoče na okope SLS z besedami: Zvestoba za zvestobo! Predsed-

prepreči njegova vojnopolitična igra, bodo vendarle vsi njegovi naklepi ostali brez pomena, ker narodi Jugoslavije nikoli ne bodo sledili nobenemu pozivu, da naj nastopijo proti največji slovanski državi v korist Rumunov. Rumunija naj svoje račune z Rusijo sama poravnava, kakor ve in zna. Mi nočemo in ne smemo biti jez, ki naj bi v tujo korist Rusijo ločil od Balkana, nasprotno, mi moramo želiti, da Rusija tudi na jugovzhodu Evrope zopet zavzame stališče, ki ji gre.

Avtonomist

snuje lastno stranko, kakor smo pred tedni že napovedali. Svojim naročnikom, med njimi tudi mnogim zvestim somišljenikom Slov. ljudske stranke, je razposlal vodja slovenskih republikancev, bivši socialdemokrat, g. Prepeluh, sledečo okrožnico: »Zaupno. Velečenjeni gospod! Razmere v naši državi so vsak dan težje. Pritisk priključitve namosen. Vse vedanje politične stranke so ali prikrijele velike napake, katerih posledice morajo sedaj molče priznavati, ali pa so neodločne. Treba nam je večje politične odločnosti, če si hočemo priboriti boljše življenjske razmere. Treba je ustvariti enotno in odločno politično falango slovenskega republikanskega ljudstva kmetov in delavcev. V to svrhu pa je treba predpriprav. Povsod je treba iti na delo in ustvariti krajevne organizacije somišljenikov, ki so odločnega slovenskega in republikanskega mišljenja. To nalogo je treba izvršiti, da bo mogoč enoten odpor in nastop vseh Hrvatov in Slovencev v tej državi. Ker nam je znano, da ste republikanec in našega mišljenja, Vas uljudno vprašamo, ali se ne bi hoteli Vi poprijeti tega organizatornega dela ter organizirati krajevni odbor v Vašem kraju (občini)? Ko bo dovoljno število krajevnih organizacij gotovih, se snidemo na primernem kraju in organiziramo »Slovensko republikansko stranko kmetov in delavcev.« Prosimo, da nam javite po dopisnici ali v pismu svojo pripravljenost, nakar Vam pošljemo potrebne tiskovine. Ako pa bi Vi tega posla za svojo občino ali kraj (vas) ne mogli prevzeti, javite nam zanesljivo osebo, s katero pa se poprej domenite o tem. Pričakujemo Vašega odgovora in beležimo z odličnim spoštovanjem. Združenje slovenskih avtonomistov.« — Reči moramo, da »Avtonomista« in njegovega Združenja danes ne razumemo več: Ali govori nalašč neresnico, ali pa je vso zadnjo dobo popolnoma prespal. Okrožnica govori o napakah in neodločnosti vseh slovenskih strank, seveda tudi Slovenske ljudske stranke. Izvoljeni zastopniki Slovenske ljudske stranke, poslanci Jugoslovanskega kluba, so po jasnem in točnem načrtu v Beogradu rušili centralizem in pripravljali čedalje trdnjša tla za avtonomijo: 1. Razcepili so prej združene centraliste, ki so nam dali nesrečno vidovdansko ustavo, razdvojili so radikale in demokrate: na vladi pustili samo radikale, slabotno vlado, da bi jo bilo mogoče tem prej zrušiti; v opozicijo so pa spravili demokrate. 2. V demokratski stranki sami so pridobili več kot dvetretjinsko večino za pošten sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki brez široke avtonomije ni mogoč. 3. Popolnoma so navezali nase v boju za avtonomijo bosanske muslimane, dali avtonomističnega ognja Macedoncem in tudi Vojvodince ter Crnogorce podžgali, da zahtevajo pravično avtonomistično ureditev naše države. 4. Prišli so Radičevci v Beograd in koj pri prvi verifikaciji 20 radičevskih mandatov je bil Pašič primoran demisionirati. Le pod pogojem, da se v enem tednu verifikirajo vsi radičevski mandati, je dobil Pašič zopet vlado. A ker tega ni izpolnil, je moral v drugič demisionirati. 5. Krog Jugoslovanskega kluba se je zgradil močan opozicionalni blok, ki ima danes v zbornici večino. — Naj nam vendar »Avtonomista« pove, kakšne napake je delal pri tem jasno začrtanem delu Jugoslovanski klub kot zastopstvo Slovenske ljudske stranke? Ali je rušenje centralizma napaka? Ali je bilo napačno, da so naši poslanci pridobivali druge stranke, tudi srbske, za misel sporazuma in torej tudi za avtonomistično misel? Ali je bilo napačno, da se je zlasti na prizadevanje Jugoslovanskega kluba osnoval opozicionalni blok, ki je sramotno vrgel ob tla Pašiča — centralista? Po »Avtonomistu« je pač bila napaka to, da so Radičevci prišli v Beograd! Saj še ni dolgo, ko je »Avtonomist« hvalil Radičevo abstinenco politiko in očital našim poslancem, češ, da nimajo poguma, ker hodijo v Beograd. Danes je Radič že prišel na pravo pot, »Avtonomist« pa še ne! Radiča so na Angleškem poučili, da za samostojnost Hrvatske ni nobene druge poti nego je ona, ki jo hodi že vsa leta dr. Korošec: pot sodelovanja in poštenega dela v narodni skupščini. Tam je bojišče, kjer se vojujejo in izvojujejo pravice za narod! Zato je Radič napotil svoje poslance, naj popravijo napako, ki so jo vsa zadnja tri in pol leta z njim vred delali, ko so čepeli doma, in naj gredo v Beograd. »Avtonomist« še do danes ni prišel do tega spoznanja. Radovedni smo, ali bo g. Prepeluh, ako bi utegnil biti izvoljen za poslanca, kar pa bo ostalo samo njegova pobožna želja, ostal tudi doma, kakor je v »Avtonomistu« učil, ali pa pojde z Radičevci v Beograd. Ako je dosleden, bo pač moral obsediti doma za pečko in doma zastopati in posredovati za svoje volilce. — Se v eni stvari se čudimo »Avtonomistu.« Za Radiča je bil skrajni čas, da gre v Beograd. Ljudstvo hrvatsko je to vedno bolj zahtevalo. Radičeve republike je bilo že sito. Hrvatski volilci so iz vodene politike, v kateri so plavali vso dobo po prevratu, prišli na trdna, solidna tla zdrave, kakor pravimo »realne« politike. »Avtonomist« pa misli, da bo danes »Slovenec«, ki so že za Novačanovo republiko ob lanskih volitvah imeli dovolj smeha, pridobil za svojo novo »Slovensko republikansko stranko« — Svetujemo »Avtonomistu«, naj raje odkrito pove, kaj hoče, se vsaj smešil ne bo! Naj pove resnico: da hoče »Avtonomist« in njegovo »Združenje« v Sloveniji ustanoviti slovensko vejo Radičeve »Hrvatske republi-

kanske seljačke stranke.« To stoji in naj »Avtonomista« še tako povdarja, da je slovenski list! In ako to dela, ako hoče slovenske volilce, četudi samo en del, spraviti pod hrvatski klobuk, ni niti za trohico boljši od radikalov, ki v Sloveniji snujejo slovensko vejo srbske radikalne stranke! Mi Slovenci imamo radi brate Hrvate in Srbe. A kot Slovenci hočemo imeti tudi svojo lastno »Slovensko ljudsko stranko«, ki je pokazala, da ima dovolj modre in odločne lastne voditelje in ne potrebuje tuje strankinega vodstva, niti iz Beograda, pa tudi ne iz Zagreba! To si naj hrvatsko-republikanski »Avtonomist« zapomni!

Politični ogled.

Država SHS.

Kriza še vedno traja. Pred pravoslavni velikonočnimi prazniki so bile zopet avdijske na dvoru. Predsednik kluba Pribičevićev dr. Lukinič je pa slabo odrezal. On je kralju predlagal, da naj se razpišejo volitve, ki jih naj vodi sedanja koalicija. Kralj je odgovoril dr. Lukiniču, da smo parlamentarna in ustavna država in vsled tega monarh nima dati četudi samo mandat za volitve vladi, ki ne uživa zaupanja parlamenta. Pašič sam uvideva, da je prav malo pridobil, ko je sprejel Pribičevića v vlado in pričakuje se, da se ga bo prej kot prej zopet otrese. Radi njega in njegovih 14 pajdašev je izgubil 8 Nemcev in 14 Turkov-dzemijetovcev ter izzval najostrejši odpor Slovencev in Hrvatov. Pašič je enkrat očividno zelo slabo računal, pa če tudi sedaj počene Pribičevića, mu to ne bode toliko pomagalo, da bi se vnaprej igral prvo ulogo v državi. Radikali so zopet začeli snubiti Hrvate. V Zagreb je odpotoval finančni minister dr. Stojadinovič. To potovanja je v zvezi z novo orijentacijo radikalov, ki bi se radi približali Hrvatom. Dr. Stojadinovič je eden najbolj gorečih pristašev te ideje in so ga radikali poslali v Zagreb, ker se še ni politično umazal. V Zagrebu se dvomi nad uspehom te akcije, ker je gotovo, da je igra za Pašiča izgubljena. Kar je poštenih radikalov, bodo z opozicionalnim blokom lahko sodelovali in jim ni treba posebne akcije.

Te dni se je podal nov dokaz vladne korupcije. Vladinovi in vladne stranke nesramno varajo državne uslužbenke. Že davno je iztekel zakonski rok, a vlada se ne zmeni, da bi izpolnila one malenkostne postavke, ki so bile po hudi borbi sprejete v nazadnjaški finančni zakon. Vse, kar se je v poslednjih časih ukrenilo, so le pisane odredbe, uslužbenca pa niso dobili ničesar. Na drugi strani pa se razpisava denar in ministri skrbijo zase, da čim več izlečejo. Po novem zakonu so namreč ministrom povišane plače. Dočim uradniki še niso dobili ničesar, so si ministri že dali izplačati masne razlike. O tem skandaloznem postopanju vlade poroča »Pravda«, da si je dal Nikola Pašič izplačati 50.000 din., Pribičević in ostali pa po 40.000 din., uradništvo pa strada še dalje in se bo tako godilo, dokler bodo vladali današnji predstavniki korupcije.

Notranje ministrstvo je preklicalo svoj nalog, s katerim je zahtevalo od občin prepise volilnih imenikov. Čemu pa ne pomisli ministrstvo poprej, koliko nepotrebne dela, jeze, stroškov povzroča s takimi neumestnimi odredbami občinam? Skrajni čas, da se jenjajo taki administrativni pojavi ki dobivajo že naravnost brezumen značaj.

Iz Dunaja so se vrnil poslanci HRSS. Radič je njihova poročila soglasno sprejel ter popolnoma odobril taktiko predsedstva HRSS in mu dal navodila, naj nadaljuje z dosedanjim taktiko. Radič je dal predsedstvu proste roke tudi glede samega vstopa v vlado.

Proti francosko-rumunski zvezi.

Berlinski listi poročajo, da je angleška vlada protestirala proti sklepu francosko-rumunske pogodbe, angleški finančniki pa so dali rumunski vladi na znanje, da je posojilo v znesku 10 milijonov funtov nemogoče, če si Rumunija ne ohrani svoje politične neodvisnosti.

Pogajanja med Anglijo in Rusijo.

Na angleško-ruski konferenci so izvolili več odsekov za rešitev različnih vprašanj, na kar se je konferenca odgodila, dokler razni odbori in odseki ne izdelajo svojih poročil. Ruski zastopnik Rakovski je izjavil, da delo v komisijah za angleško-ruski sporazum lepo napreduje. Doslej še ni prišlo nikjer do nesoglasij.

Angleži napram Nemčiji.

V uradnih krogih se strinjajo z mnenjem francoskega predsednika Poincaréja, da je treba proti Nemčiji ostro nastopiti, če bi kazala slabo voljo za plačevanje. Javnost pa stoji na stališču, da je treba poročilo strokovnjakov smatrati kot celoto in da mora Francija zasedene dele Nemčije izprazniti.

Sklepi italijanske vlade.

Italijanski ministrski svet je sprejel sledeče sklepe: 1. Redne kraljeve čete v Libiji se polagoma popolnoma

nadomeste s kolonijalnimi miličnimi legijami. Častniki v teh legijah bodo mogli postati le bivši častniki v redni vojski. Moštvo bo moralo odgovarjati vsem pogojem, ki jih zahteva kolonijalna služba. V gospodarskem pogledu bodo častniki in moštvo kolonijalne milice izenačeni z onimi v lovskih bataljonih. Služba v kolonijalni milici bo v vsakem oziru veljala kot vojaška služba. 2. Upravne volitve, ki bi se morale vršiti v tekočem letu, se prelože na leto 1925; to pred vsem zato, ker ne gre deželo znova gneti v volilni boj, pa tudi zato, ker bodo tudi ženske dobile volilno pravico za občinske uprave in naj se ta pravica uvede pri prihodnjih volitvah. Obenem z odgoditvijo volitev se podaljša funkcijska doba županov, občinskih odborov, komisij in vseh drugih korporacij, ki služijo samoupravi. 3. S 1. majem t. l. se uvede na Reki redna prefekturna oblast ter se za prefekta imenuje kom. Michele Sorge, sedanji beneški podprefekt. Začasno ostanejo reškemu prefektu guvernerska pooblastila, ki so potrebna zlasti za izvršitev z Jugoslavijo sklenjenih dogovorov. 4. Izda se dekret o ustanavljanju in disciplini igralnic v italijanskih kopališčih in letoviščih.

Ameriška pomoč Nemčiji.

V Newyorku se je osnovala posebna bančna skupina, ki bo podprla novo nemško državno banko. Nemška banka bo dobila v kratkem 5 milijonov dolarjev na roke.

Naši poslanci med narodom.

Sv. Ilj v Slov. goricah. Naša stara slovenska in krščanska trdnjava se je zopet pokazala. Shod Slovenske ljudske stranke na Belo nedeljo je bil znak, da stoji vse ljudstvo zvesto in trdno na strani naših voditeljev. Nihče ni pričakoval tako velike udeležbe. Celotno sosedje iz Svečine, Kungote, Jarenine in Sv. Jakoba so prišli. Shod je otvoril naš narodni borec gospod župnik Vračko. V predsedništvo sta bila izvoljena gg. Vicman in Černjavič. Naš rojak, poslanec Žebot nam je po domače opisal, kako Pašičevi in Pribičevići ljudje upravljajo milijone davčnega denarja, kako vladajo s pomočjo krivice in sile. V celi državi je zavladalo veliko veselje, ko se je posrečilo našim poslancem Pašiču zrahljati ministrski stolec. A našli so se izdajalci, demokrati. Pribičević je s svojimi demokrati, med katerimi so tudi slovenski, priskočil Pašiču na pomoč. Judež Iskarijot se je kesal svojega izdajstva, in se je obesil. Slovenski demokrati pa, ki pišejo »Tabor«, »Jutro« in »Domovino« se še hvalijo s svojim izdajstvom. Pazno smo poslušali poslančev govor o borbi, katero bijejo slovenski poslanci pod vodstvom dr. Korošca pri Pašiču in Pribičeviću. Izjavil je: Slovenski poslanci ne bomo prej odnehali, dokler krivice ne vržemo ob tla. Slovenci moramo doseči svoje pravice, svojo samostojnost. Govorila sta še posestnika Dajčman in Thaler. Nato smo vsi izrekli dr. Korošcu in njegovim tovarišem zahvalo za trud in borbo, katero bijejo v Beogradu. Vsi ostanemo zvesti na strani Slovenske ljudske stranke, naj pride, kar hoče.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je bil na Belo nedeljo, na katero se je obhajal praznik župnega patrona, shod Slovenske ljudske stranke. Zbralo se je prav veliko volilcev, tudi nasprotnne stranke so bile zastopane. Zboru je predsedoval načelnik naše krajevne organizacije, župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je podal nazorno sliko o razvoju političnih dogodkov od marčnih volitev lanskega leta do sedanje krize Pašičeve vlade. Zveza Slovenske ljudske stranke z Radičevsko stranko in z bosansko-hercegovskimi muslimani, Markov protokol z zastopniki radikalne stranke, Pašičevo vladanje po načelih velesrbskega centralizma, brezobzirno gospodarsko izkoriščanje prečanskih krajev, zlasti hrvatske in slovenske zemlje, približanje federalističnega bloka srbijanskim demokratom, ustanovitev in borba opozicionalnega bloka, Pašičeve balkanske metode: vse te razvojne točke je poslanec volilec jasno in poljudno raztolmačil. Pojasnil je tudi načine, kako želi rešitev krize Pašič in njegovi hrvatski in slovenski hlapci, in kako bi se morala rešiti kriza, da država vendar enkrat pride do pravilne notranje ureditve. Brez sporazuma s Hrvati in Slovenci se kriza ne da rešiti, kakor bi to bilo državi v prid. Ako poklicani činitelji odbijejo bratsko roko, ki jo Hrvati in Slovenci nudijo v sporazum, bi to moglo imeti težke posledice za notranje razmere v državi, za njen obstoj in razvoj. Poslušalci so pritrdili poslančevim izjavam ter enoglasno sprejeli resolucijo, v kateri se popolnoma odobrava politika Jugoslovanskega kluba, se izraža soglasje z borbo opozicionalnega bloka in želja, da se borba nadaljuje, dokler iz državne uprave ne izgine korupcija in nepoštenost ter ne zmaga načelo samouprave in istinite avtonomije.

Shodi SLS v ptujskem okraju. Preteklo soboto in nedeljo je imel poslanec Vesenjaj dva shoda in dva sestanka. Prireditve so zelo lepo uspele in kažejo, da so naše vrste irdne in neomajane. Zborovalci so odobrili delovanje Jugoslov. kluba in izrekli predsedniku dr. Korošču in klubu zahvalo in zaupanje. Zatrjevali so, da se bo v posameznih krajih število naših volilcev ob prihodnjih volitvah še povečalo, ker uvidevajo tudi nasprotniki potrebo borbe za uresničenje programa naše stranke.

Polenšak pri Ptuj. Na Belo nedeljo je imel pri nas po sv. maši poslanec gosp. Vesenjaj javen politični shod, katerega se je udeležilo lepo število naših mož in fantov. Predsedoval je shodu Franc Meško, posestnik iz Polenec. Spodbudno, podučeno ter umljivo nam je gospod poslanec orisal ves gospodarsko-politični položaj ter težke boje, ki je bijejo naši poslanci z okrutno centralistično beograjsko vlado. Izjavil je, da je naša gospodarska rešitev samo le v avtonomni Sloveniji ter končno izvajal, da v edinstvi je moč in pozval vse navzoče na okope SLS z besedami: Zvestoba za zvestobo! Predsed-

prepreči njegova vojnopolitična igra, bodo vendarle vsi njegovi naklepi ostali brez pomena, ker narodi Jugoslavije nikoli ne bodo sledili nobenemu pozivu, da naj nastopijo proti največji slovanski državi v korist Rumunov. Rumunija naj svoje račune z Rusijo sama poravnava, kakor ve in zna. Mi nočemo in ne smemo biti jez, ki naj bi v tujo korist Rusijo ločil od Balkana, nasprotno, mi moramo želiti, da Rusija tudi na jugovzhodu Evrope zopet zavzame stališče, ki ji gre.

Avtonomist

snuje lastno stranko, kakor smo pred tedni že napovedali. Svojim naročnikom, med njimi tudi mnogim zvestim somišljenikom Slov. ljudske stranke, je razposlal vodja slovenskih republikancev, bivši socialdemokrat, g. Prepeluh, sledečo okrožnico: »Zaupno. Velečenjeni gospod! Razmere v naši državi so vsak dan težje. Pritisk priključitve namosen. Vse vedanje politične stranke so ali prikrijele velike napake, katerih posledice morajo sedaj molče priznavati, ali pa so neodločne. Treba nam je večje politične odločnosti, če si hočemo priboriti boljše življenjske razmere. Treba je ustvariti enotno in odločno politično falango slovenskega republikanskega ljudstva kmetov in delavcev. V to svrhu pa je treba predpriprav. Povsod je treba iti na delo in ustvariti krajevne organizacije somišljenikov, ki so odločnega slovenskega in republikanskega mišljenja. To nalogo je treba izvršiti, da bo mogoč enoten odpor in nastop vseh Hrvatov in Slovencev v tej državi. Ker nam je znano, da ste republikanec in našega mišljenja, Vas uljudno vprašamo, ali se ne bi hoteli Vi poprijeti tega organizatornega dela ter organizirati krajevni odbor v Vašem kraju (občini)? Ko bo dovoljno število krajevnih organizacij gotovih, se snidemo na primernem kraju in organiziramo »Slovensko republikansko stranko kmetov in delavcev.« Prosimo, da nam javite po dopisnici ali v pismu svojo pripravljenost, nakar Vam pošljemo potrebne tiskovine. Ako pa bi Vi tega posla za svojo občino ali kraj (vas) ne mogli prevzeti, javite nam zanesljivo osebo, s katero pa se poprej domenite o tem. Pričakujemo Vašega odgovora in beležimo z odličnim spoštovanjem. Združenje slovenskih avtonomistov.« — Reči moramo, da »Avtonomista« in njegovega Združenja danes ne razumemo več: Ali govori nalašč neresnico, ali pa je vso zadnjo dobo popolnoma prespal. Okrožnica govori o napakah in neodločnosti vseh slovenskih strank, seveda tudi Slovenske ljudske stranke. Izvoljeni zastopniki Slovenske ljudske stranke, poslanci Jugoslovanskega kluba, so po jasnem in točnem načrtu v Beogradu rušili centralizem in pripravljali čedalje trdnjša tla za avtonomijo: 1. Razcepili so prej združene centraliste, ki so nam dali nesrečno vidovdanske ustavo, razdvojili so radikale in demokrate: na vladi pustili samo radikale, slabotno vlado, da bi jo bilo mogoče tem prej zrušiti; v opozicijo so pa spravili demokrate. 2. V demokratski stranki sami so pridobili več kot dvetretjinsko večino za pošten sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki brez široke avtonomije ni mogoč. 3. Popolnoma so navezali nase v boju za avtonomijo bosanske muslimane, dali avtonomističnega ognja Macedoncem in tudi Vojvodince ter Crnogorce podžgali, da zahtevajo pravično avtonomistično ureditev naše države. 4. Prišli so Radičevci v Beograd in koj pri prvi verifikaciji 20 radičevskih mandatov je bil Pašič primoran demisionirati. Le pod pogojem, da se v enem tednu verifikirajo vsi radičevski mandati, je dobil Pašič zopet vlado. A ker tega ni izpolnil, je moral v drugič demisionirati. 5. Krog Jugoslovanskega kluba se je zgradil močan opozicionalni blok, ki ima danes v zbornici večino. — Naj nam vendar »Avtonomista« pove, kakšne napake je delal pri tem jasno začrtanem delu Jugoslovanski klub kot zastopstvo Slovenske ljudske stranke? Ali je rušenje centralizma napaka? Ali je bilo napačno, da so naši poslanci pridobivali druge stranke, tudi srbske, za misel sporazuma in torej tudi za avtonomistično misel? Ali je bilo napačno, da se je zlasti na prizadevanje Jugoslovanskega kluba osnoval opozicionalni blok, ki je sramotno vrgel ob tla Pašiča — centralista? Po »Avtonomistu« je pač bila napaka to, da so Radičevci prišli v Beograd! Saj še ni dolgo, ko je »Avtonomist« hvalil Radičevo abstinenco politiko in očital našim poslancem, češ, da nimajo poguma, ker hodijo v Beograd. Danes je Radič že prišel na pravo pot, »Avtonomist« pa še ne! Radiča so na Angleškem poučili, da za samostojnost Hrvatske ni nobene druge poti nego je ona, ki jo hodi že vsa leta dr. Korošec: pot sodelovanja in poštenega dela v narodni skupščini. Tam je bojišče, kjer se vojujejo in izvojujejo pravice za narod! Zato je Radič napotil svoje poslance, naj popravijo napako, ki so jo vsa zadnja tri in pol leta z njim vred delali, ko so čepeli doma, in naj gredo v Beograd. »Avtonomist« še do danes ni prišel do tega spoznanja. Radovedni smo, ali bo g. Prepeluh, ako bi utegnil biti izvoljen za poslanca, kar pa bo ostalo samo njegova pobožna želja, ostal tudi doma, kakor je v »Avtonomistu« učil, ali pa pojde z Radičevci v Beograd. Ako je dosleden, bo pač moral obsediti doma za pečjo in doma zastopati in posredovati za svoje volilce. — Se v eni stvari se čudimo »Avtonomistu.« Za Radiča je bil skrajni čas, da gre v Beograd. Ljudstvo hrvatsko je to vedno bolj zahtevalo. Radičeve republike je bilo že sito. Hrvatski volilci so iz vodene politike, v kateri so plavali vso dobo po prevratu, prišli na trdna, solidna tla zdrave, kakor pravimo »realne« politike. »Avtonomist« pa misli, da bo danes »Slovenec«, ki so že za Novačanovo republiko ob lanskih volitvah imeli dovolj smeha, pridobil za svojo novo »Slovensko republikansko stranko« — Svetujemo »Avtonomistu«, naj raje odkrito pove, kaj hoče, se vsaj smešil ne bo! Naj pove resnico: da hoče »Avtonomist« in njegovo »Združenje« v Sloveniji ustanoviti slovensko vejo Radičeve »Hrvatske republi-

kanske seljačke stranke.« To stoji in naj »Avtonomista« še tako povdarja, da je slovenski list! In ako to dela, ako hoče slovenske volilce, četudi samo en del, spraviti pod hrvatski klobuk, ni niti za trohico boljši od radikalov, ki v Sloveniji snujejo slovensko vejo srbske radikalne stranke! Mi Slovenci imamo radi brate Hrvate in Srbe. A kot Slovenci hočemo imeti tudi svojo lastno »Slovensko ljudsko stranko«, ki je pokazala, da ima dovolj modre in odločne lastne voditelje in ne potrebuje tuje strankinega vodstva, niti iz Beograda, pa tudi ne iz Zagreba! To si naj hrvatsko-republikanski »Avtonomist« zapomni!

Politični ogled.

Država SHS.

Kriza še vedno traja. Pred pravoslavni velikonočnimi prazniki so bile zopet avdijske na dvoru. Predsednik kluba Pribičevićev dr. Lukinič je pa slabo odrezal. On je kralju predlagal, da naj se razpišejo volitve, ki jih naj vodi sedanja koalicija. Kralj je odgovoril dr. Lukiniču, da smo parlamentarna in ustavna država in vsled tega monarh nima dati četudi samo mandat za volitve vladi, ki ne uživa zaupanja parlamenta. Pašič sam uvideva, da je prav malo pridobil, ko je sprejel Pribičevića v vlado in pričakuje se, da se ga bo prej kot prej zopet otrese. Radi njega in njegovih 14 pajdašev je izgubil 8 Nemcev in 14 Turkov-dzemijetovcev ter izzval najostrejši odpor Slovencev in Hrvatov. Pašič je enkrat očividno zelo slabo računal, pa če tudi sedaj počene Pribičevića, mu to ne bode toliko pomagalo, da bi se vnaprej igral prvo ulogo v državi. Radikali so zopet začeli snubiti Hrvate. V Zagreb je odpotoval finančni minister dr. Stojadinovič. To potovanje je v zvezi z novo orijentacijo radikalov, ki bi se radi približali Hrvatom. Dr. Stojadinovič je eden najbolj gorečih pristašev te ideje in so ga radikali poslali v Zagreb, ker se še ni politično umazal. V Zagrebu se dvomi nad uspehom te akcije, ker je gotovo, da je igra za Pašiča izgubljena. Kar je poštenih radikalov, bodo z opozicionalnim blokom lahko sodelovali in jim ni treba posebne akcije.

Te dni se je podal nov dokaz vladne korupcije. Vladinovi in vladne stranke nesramno varajo državne uslužbenke. Že davno je iztekel zakonski rok, a vlada se ne zmeni, da bi izpolnila one malenkostne postavke, ki so bile po hudi borbi sprejete v nazadnjaški finančni zakon. Vse, kar se je v poslednjih časih ukrenilo, so le pisane odredbe, uslužbenca pa niso dobili ničesar. Na drugi strani pa se razpisava denar in ministri skrbijo zase, da čim več izlečejo. Po novem zakonu so namreč ministrom povišane plače. Dočim uradniki še niso dobili ničesar, so si ministri že dali izplačati masne razlike. O tem skandaloznem postopanju vlade poroča »Pravda«, da si je dal Nikola Pašič izplačati 50.000 din., Pribičević in ostali pa po 40.000 din., uradništvo pa strada še dalje in se bo tako godilo, dokler bodo vladali današnji predstavniki korupcije.

Notranje ministrstvo je preključilo svoj nalog, s katerim je zahtevalo od občin prepise volilnih imenikov. Čemu pa ne pomisli ministrstvo poprej, koliko nepotrebne dela, jeze, stroškov povzroča s takimi neumestnimi odredbami občinam? Skrajni čas, da se jenjajo taki administrativni pojavi ki dobivajo že naravnost brezumen značaj.

Iz Dunaja so se vrnil poslanci HRSS. Radič je njihova poročila soglasno sprejel ter popolnoma odobril taktiko predsedstva HRSS in mu dal navodila, naj nadaljuje z dosedanjim taktiko. Radič je dal predsedstvu proste roke tudi glede samega vstopa v vlado.

Proti francosko-rumunski zvezi.

Berlinski listi poročajo, da je angleška vlada protestirala proti sklepu francosko-rumunske pogodbe, angleški finančniki pa so dali rumunski vladi na znanje, da je posojilo v znesku 10 milijonov funtov nemogoče, če si Rumunija ne ohrani svoje politične neodvisnosti.

Pogajanja med Anglijo in Rusijo.

Na angleško-ruski konferenci so izvolili več odsekov za rešitev različnih vprašanj, na kar se je konferenca odgodila, dokler razni odbori in odseki ne izdelajo svojih poročil. Ruski zastopnik Rakovski je izjavil, da delo v komisijah za angleško-ruski sporazum lepo napreduje. Doslej še ni prišlo nikjer do nesoglasij.

Angleži napram Nemčiji.

V uradnih krogih se strinjajo z mnenjem francoskega predsednika Poincaréja, da je treba proti Nemčiji ostro nastopiti, če bi kazala slabo voljo za plačevanje. Javnost pa stoji na stališču, da je treba poročilo strokovnjakov smatrati kot celoto in da mora Francija zasedene dele Nemčije izprazniti.

Sklepi italijanske vlade.

Italijanski ministrski svet je sprejel sledeče sklepe: 1. Redne kraljeve čete v Libiji se polagoma popolnoma

nadomeste s kolonijalnimi miličnimi legijami. Častniki v teh legijah bodo mogli postati le bivši častniki v redni vojski. Moštvo bo moralo odgovarjati vsem pogojem, ki jih zahteva kolonijalna služba. V gospodarskem pogledu bodo častniki in moštvo kolonijalne milice izenačeni z onimi v lovskih bataljonih. Služba v kolonijalni milici bo v vsakem oziru veljala kot vojaška služba. 2. Upravne volitve, ki bi se morale vršiti v tekočem letu, se prelože na leto 1925; to pred vsem zato, ker ne gre deželo znova gneti v volilni boj, pa tudi zato, ker bodo tudi ženske dobile volilno pravico za občinske uprave in naj se ta pravica uvede pri prihodnjih volitvah. Obenem z odgoditvijo volitev se podaljša funkcijska doba županov, občinskih odborov, komisij in vseh drugih korporacij, ki služijo samoupravi. 3. S 1. majem t. l. se uvede na Reki redna prefekturna oblast ter se za prefekta imenuje kom. Michele Sorge, sedanji beneški podprefekt. Začasno ostanejo reškemu prefektu guvernerska pooblastila, ki so potrebna zlasti za izvršitev z Jugoslavijo sklenjenih dogovorov. 4. Izda se dekret o ustanavljanju in disciplini igralnic v italijanskih kopališčih in letoviščih.

Ameriška pomoč Nemčiji.

V Newyorku se je osnovala posebna bančna skupina, ki bo podprla novo nemško državno banko. Nemška banka bo dobila v kratkem 5 milijonov dolarjev na roke.

Naši poslanci med narodom.

Sv. Ilj v Slov. goricah. Naša stara slovenska in krščanska trdnjava se je zopet pokazala. Shod Slovenske ljudske stranke na Belo nedeljo je bil znak, da stoji vse ljudstvo zvesto in trdno na strani naših voditeljev. Nihče ni pričakoval tako velike udeležbe. Celotno sosedje iz Svečine, Kungote, Jarenine in Sv. Jakoba so prišli. Shod je otvoril naš narodni borec gospod župnik Vračko. V predsedništvo sta bila izvoljena gg. Vicman in Černjavič. Naš rojak, poslanec Žebot nam je po domače opisal, kako Pašičevi in Pribičevići ljudje upravljajo milijone davčnega denarja, kako vladajo s pomočjo krivice in sile. V celi državi je zavladalo veliko veselje, ko se je posrečilo našim poslancem Pašiču zrahljati ministrski stolec. A našli so se izdajalci, demokrati. Pribičević je s svojimi demokrati, med katerimi so tudi slovenski, priskočil Pašiču na pomoč. Judež Iskarijot se je kesal svojega izdajstva, in se je obesil. Slovenski demokrati pa, ki pišejo »Tabor«, »Jutro« in »Domovino« se še hvalijo s svojim izdajstvom. Pazno smo poslušali poslančev govor o borbi, katero bijejo slovenski poslanci pod vodstvom dr. Korošca pri Pašiču in Pribičeviću. Izjavil je: Slovenski poslanci ne bomo prej odnehali, dokler krivice ne vržemo ob tla. Slovenci moramo doseči svoje pravice, svojo samostojnost. Govorila sta še posestnika Dajčman in Thaler. Nato smo vsi izrekli dr. Korošcu in njegovim tovarišem zahvalo za trud in borbo, katero bijejo v Beogradu. Vsi ostanemo zvesti na strani Slovenske ljudske stranke, naj pride, kar hoče.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je bil na Belo nedeljo, na katero se je obhajal praznik župnega patrona, shod Slovenske ljudske stranke. Zbralo se je prav veliko volilcev, tudi nasprotnne stranke so bile zastopane. Zboru je predsedoval načelnik naše krajevne organizacije, župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je podal nazorno sliko o razvoju političnih dogodkov od marčnih volitev lanskega leta do sedanje krize Pašičeve vlade. Zveza Slovenske ljudske stranke z Radičevsko stranko in z bosansko-hercegovskimi muslimani, Markov protokol z zastopniki radikalne stranke, Pašičevo vladanje po načelih velesrbskega centralizma, brezobzirno gospodarsko izkoriščanje prečanskih krajev, zlasti hrvatske in slovenske zemlje, približanje federalističnega bloka srbijanskim demokratom, ustanovitev in borba opozicionalnega bloka, Pašičeve balkanske metode: vse te razvojne točke je poslanec volilcem jasno in poljudno raztolmačil. Pojasnil je tudi načine, kako želi rešitev krize Pašič in njegovi hrvatski in slovenski hlapci, in kako bi se morala rešiti kriza, da država vendar enkrat pride do pravične notranje ureditve. Brez sporazuma s Hrvati in Slovenci se kriza ne da rešiti, kakor bi to bilo državi v prid. Ako poklicani činitelji odbijejo bratsko roko, ki jo Hrvati in Slovenci nudijo v sporazum, bi to moglo imeti težke posledice za notranje razmere v državi, za njen obstoj in razvoj. Poslušalci so pritrdili poslančevim izjavam ter enoglasno sprejeli resolucijo, v kateri se popolnoma odobrava politika Jugoslovanskega kluba, se izraža soglasje z borbo opozicionalnega bloka in želja, da se borba nadaljuje, dokler iz državne uprave ne izgine korupcija in nepoštenost ter ne zmaga načelo samouprave in istinite avtonomije.

Shodi SLS v ptujskem okraju. Preteklo soboto in nedeljo je imel poslanec Vesenjaj dva shoda in dva sestanka. Prireditve so zelo lepo uspele in kažejo, da so naše vrste irdne in neomajane. Zborovalci so odobrili delovanje Jugoslov. kluba in izrekli predsedniku dr. Korošču in klubu zahvalo in zaupanje. Zatrjevali so, da se bo v posameznih krajih število naših volilcev ob prihodnjih volitvah še povečalo, ker uvidevajo tudi nasprotniki potrebo borbe za uresničenje programa naše stranke.

Polenšak pri Ptuj. Na Belo nedeljo je imel pri nas po sv. maši poslanec gosp. Vesenjaj javen politični shod, katerega se je udeležilo lepo število naših mož in fantov. Predsedoval je shodu Franc Meško, posestnik iz Polenec. Spodbudno, podučeno ter umljivo nam je gospod poslanec orisal ves gospodarsko-politični položaj ter težke boje, ki je bijejo naši poslanci z okrutno centralistično beograjsko vlado. Izjavil je, da je naša gospodarska rešitev samo le v avtonomni Sloveniji ter končno izvajal, da v edinstvi je moč in pozval vse navzoče na okope SLS z besedami: Zvestoba za zvestobo! Predsed-

nik se je v imenu vseh navzočih iskreno zahvalil g. poslancu, kakor tudi celemu Jugoslovanskemu klubu in njegovemu načelniku g. dr. Korošču, kateremu so zaključili zborovalci krepek: Bog živi! Po zborovanju so stavili nekateri navzoči razna pereča vprašanja, na katera jim je gospod poslanec podal potrebna pojasnila in navodila, nakar so se zborovalci mirno razšli. Ta shod je pokazal, da so Polenšani siti raznih hujšakcev, spoznali in sprevideli so, da jim le Slovenska ljudska stranka hoče in more gospodarsko pomagati, da je le ona tista stranka, ki se odločno in neustrašeno bori za dobrobit našega ljudstva.

Iz marenberškega okraja. Pred kratkim so demokrati priredili, ker mislijo, da se bodo v kratkem vršile volitve, nekaj shodov v okraju, katerih pa se je udeležilo le per liberalnih uradnikov in učiteljev, ljudstvo pa je iste popolnoma bojkotiralo. Ljudstvo v okraju se zaveda, katera stranka resnično dela za ljudstvo in katera pozna ljudstvo le za časa volitev. SLS je od lanskih volitev naprej priredila javne in zaupne shode v Breznem, Vuzenici (dva), Ribnici, Marenbergu, Sv. Primožu na Pohorju, Gornji Vižing in Remšniku, ki so bili zelo dobro obiskani, dočim so liberalci — počivali. V ponedeljek, dne 21. t. m., se je vršil shod SLS v Breznem, na katerem je poročal poslanec Vladimir Pušenjak o političnem položaju, delovanju narodne skupščine in o vseh perečih gospodarskih vprašanjih. Udeležba je bila zelo obilna, zborovalci so z velikim zanimanjem in pazljivo sledili izvajanjem govornika. Jugoslov. klubu se je izrekla zaupnica za delo v prid ljudstva, zborovalci pa so v razgovoru s svojim poslancem se zahvaljevali za delo stranke in njenih poslancev v prid najširših slojev ljudstva, osobito delavskega stanu in izražali razne svoje želje. V kratkem se vrše shodi v Trbonjah, Sv. Primožu nad Muto, Kaplji in Pernicah.

Iz Smartne pri Slovenjgradcu. V nedeljo, dne 27. t. m., se je vršil pri nas shod SLS, katerega so se udeležili poleg domačinov tudi pristaši iz St. Lj. in Razborja. Poslanec Vlad. Pušenjak je razpravljal o političnem položaju in o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Po shodu so se voliči razgovarjali s svojim poslancem o šolskih zadevah, invalidskih pritožbah, dokladah za železničarje, vojaških zadevah, davkih in pobiranju davkov za leto 1920 nazaj itd. Radi pritožb prebivalcev iz Golavabuke se je podal poslanec v imenovanu občino in si ogledal izvršeno zlaganje zemljišč ter obljubil storiti potrebne korake, da se storjena krivica odpravi.

Osmišeni demokrati v Laškem. Ze celi teden se je govorilo po Laškem in okolici, da se bo zbralo na SLS shod na belo nedeljo in trgu zelo veliko ljudi. Belo nedeljo so porabili tudi gospodje demokrati in pripomogli do manifestacije ljudske volje na našem shodu. V imenu demokratov je prišel na naš shod policajdemokratski general — Mackensen — dr. Rapé iz Ljubljane. Na SLS shodu se je zbralo 5—600 moških voličev. Shodu je predsedoval kmet iz Lož Deželak. Kot prvi govornik je nastopil g. poslanec Kugovnik, ki je poročal o političnem položaju, dr. Ogrizek iz Celje pa je ob burnem pritrjevanju ljudstva ožigosal izdajalsko delo slovenskih demokratov. Besede dr. Ogrizeka so presneto v živo zadele navzoče demokrate in predvsem pa seveda dr. Rapéta. A naši možje so užugali demokrate do molka. Občinski tajnik Podrebersak je predlagal enoglasno to-le resolucijo: Zborovalci na shodu v Laškem izrekajo Jugoslov. klubu in njegovemu načelniku dr. Korošču popolno zaupanje. Zborovalci prosijo, da naj vstraja klub na dosedanji poti, ljudstvo mu bo stalo zvesto ob strani. Najodločneje pa obsojajo zborovalci demokratske uskoke, ki so doslej zmajraj izdajali koristi slovenskega naroda. Predsednik Deželek je potem razkrinkal hinavščino demokratov, kateri za predstojede občinske volitve pobirajo podpise med rudarji, čeprav so leta 1922, ko je bilo rudarsko delavstvo v mezdnem boju s Trboveljsko premogokopno družbo, bili na strani kapitalistov proti rudarjem. K besedi priglasenemu dr. Rapétu pa ljudstvo ni dalo besede. Z velikim navdušenjem za našo stvar je bil shod zaključen. Čez nekaj časa potem je dr. Roš otvoril shod demokratske stranke, pa je bilo že polovico dvorane prazne, vendar je dr. Rapé ob bučnem ugovarjanju naših mož zelo slabo branil uskoško demokratsko politiko. Slednjic mu je še dr. Ogrizek ob velikem navdušenju odgovoril na njegove besede. Nedejski shod nam je jasno dokazal, da ljudstvo odobrava naš boj proti beograjskemu centralizmu.

V Sevnici ob Savi je na lepo obisknem shodu SLS, ki se je vršil dne 27. aprila v gostilni g. Kovač, o razvoju političnih dogodkov od lanskih volitev naprej poročal tajnik Marko Kranjc. Zborovalci so izrekli Jugoslov. klubu za njegovo vztrajno delo za avtonomistično ureditev naše države zahvalo in zaupanje. — Isti shod se je vršil shod na Blanci pri podružnici Sv. Kancijana; poročal je tajnik Kranjc. — Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je bil na Belo nedeljo občni zbor tamošnje krajevne organizacije SLS. Udeležili so se ga najboljši naši možje. Na občnem zboru je poročal tajnik Zitnik.

Shoda SLS v nedeljo, dne 4. maja: 1. Sromlje zjutraj po sv. maši pred cerkvijo; 2. Artiče po sv. opravilu. Na obeh shodih govori tajnik Kranjc.

Prireditve

Vojniški orlovski odsek priredi dne 4. maja krasno igro »Deseti brate«. Igra je dramatisirana po znamenem Jurčičevemu romanu, ki ga je izdala Mohorjeva družba. Celo dejanje se vrši na Dolenjskem, osebe so zajete iz naroda, da omenjamo le Krjavlja in Martineka, desetega brata. Pred in po igri bo petje pevskega zbora v Vojniku in med odmori svira godba. K obilni udeležbi vabljeni vsi!

Prostovoljno gasilno društvo Paška vas priredi dne 11. maja 1924, ob treh popoldne, pod kozolcem g. Holo-

varja v Gorenju zgodovinsko igro »Junaške Blejke« s petjem v 4 dejanjih. Čisti dobiček je namenjen za dobavo nove društvene zastave ter se preplačila hvaležno sprejemajo. K mnogobrojni udeležbi vabi vse domačine, kakor tudi sosede iz Braslovč, Letuša, Mozirja in Soštanja.

Tedenske novice.

Dekliškim zvezam, ki si niso na jasnem glede razmerja do Slov. kršč. ženske zveze v Ljubljani, sporočamo to-le: Dekliške zveze so odseki izobraževalnih društev. Stajerska izobraževalna društva so včlanjena v Prosvetni zvezi v Mariboru. Torej je za Dekliške zveze edina centrala v Mariboru, namreč prosvetna zveza v Mariboru. Prosvetna zveza, oziroma Osrednje vodstvo Dekliških zvez v Mariboru, ne pa Slov. kršč. ženska zveza v Ljubljani. Zato naj tudi vse Dekliške zveze pošiljajo članarino (1 D za članico) Prosvetni zvezi, ozir. Osrednjemu vodstvu Dekliških zvez v Mariboru po položnicah, ki smo jih vsem Dekliškim zvezam poslali. — One Dekliške zveze, ki še niso vrnila razvidnic, prosimo, da to čimprej storijo. — Osrednje vodstvo Dekliških zvez v Mariboru.

Mariborske novice. Kakor po raznih krajih na deželi je sldicala naša stranka zadnji četrtek v novo dvorano Gospodarske banke dobro obiskana shod. Na shodu sta poročala poslanca Vesenjaka in Žebot, o zavoženem občinskem gospodarstvu pa je govoril g. občinski svetnik dr. Jenovšek. — Jetnišnica mariborskega okrožnega sodišča se vedno bolj polni. Dan na dan gonijo žandarji v ječo utkljene kmetijske fante. Od velikonočnih praznikov pa do danes je bilo predano v to jetnišnico nad 50 pretepačev iz dežele. — Krščansko delavstvo v Mariboru bo proslavilo delavski praznik 1. maj na sledeči način: Ob 9. uri dopoldne sv. maša v frančiškanski cerkvi. Po maši se vrši v dvorani Zadržne gospodarske banke delavski shod, na katerem poroča g. narodni poslanec F. Žebot. Popoldne skupen izlet z godbo kat. Omladine na Goro pri Sv. Petru. Zbirališče ob dveh popoldne pri železniškem mostu na Meljski cesti.

Mariborski zdravnik dr. Ivan Matko ordinira redno v Slovenski ulici. Nekateri so raztrosili okrog po deželi vest, da bi bil g. docent dr. Matko odpotoval in se podal na daljši dopust, a te govorice so izmišljotina.

Izgubljena listnica. Na poti iz Marjete-Ložane čez St. Peter v Maribor se je izgubila listnica z dokumenti. Pošten najditelj se naproša, da vrne listnico z dokumenti, denar si lahko obdrži. Listnica se glasi na ime K. V. ter se naj odda v uredništvu lista.

Kako so ata coprali? Od Sv. Petra pri Mariboru poročajo: Ko so naš samostojni ata zadnjič brali svoje ime v tem preklicanem »Gospodarju«, je čisto malo manjkalo, da se niso razpočili od jeze. Za samostojne piržleke bi bila to seveda velika škoda, ata pa so se drugače potroštali. Vrgli so krčanco v grabico ter jo mahnili urnih pet, ker imajo tudi veliko elektrike, domov na en štampelj. Potem so se zaprli v tisto sobo, ki je bila namenjena za rihtarja, zagnili so okna z zelenimi robci ter vzeli iz omare »kolomonišbukve«. Prižgali so tri rdeče sveče in postavili na sredino mize iz slame narejen stolček, ki je pomenil rihtarski stolček. Na prvi vogel mize so položili šibice ter so rekli: »To so drva z berla.« Na drugem voglu je ležal lesen ključek, kar je pomenilo cerkmoštrijo. Na tretjem voglu so nasipali ata drvaskega šodra, ki je pomenil cesto v »frajgrabi«. (Ta je namreč našim zelenim samostojnejem posebno v želodcu.) In na četrti vogel so postavili — v švarmliniji — pet lilik ter so rekli: »To pa so moji kameradi — samostojneži.« — Ko so vso to ropotijo razpostavili po mizi, so vzdignili desno nogo, začeli skakati z levo nogo okrog mize ter pri tem »molili« iz kolomoniš bukvic takole:

Rokus, pokus, ej županska čast!
Kdor župan je, ima oblast.
Rokus, pokus, ej ključarski ključ,
Ti bi meni svetil ko v laterni luč.
Rokus, pokus in frajgraba oj,
Klerikalcem bom pokazal, da bo joj!
Rokus, pokus, lili . . . .

tu pa je začelo naenkrat nekaj trdega kapati po atekovem hrbtu, da je bilo joj. In zagrnelo je: »Mrcina prisvojena, pusti politiko pri miru, pa delat pojdi.« Kolomonišbukve so sfrčale v peč, ata pa skozi vrata v vinograd h krčanici.

EN BARBARSKI SHOD.

Do zdaj pri Sv. Barbari v Slov. gor. ni nikdo znal za kak demokratski odbor. Pa pri tem malo boljšem solncu je letos zlezal na dan. Imenuje se: gospod demokratski odbor — Kranjc. Shod, ki ga je za tukaj sklical ta odbor za demokrate, se je dne 6. 4. nadaljeval tako-le:

Nov možakar začelja. Te gospoda, ki je odšla, niso bili oni osvovraženi doktorji. Kranjc je poklical druge. Dva izmed teh sta bila solnika. Eden je skoraj celo tak, kakor on, ki je dezertiral k Italijanom, jim izdal našo postojanko in so na ta način Italijani postreljali 600 naših Bošnjakov; in zdaj ta vzgojuje mlade učitelje. Je tudi utelešen svobodomisela Sokol.

Vpitje. Zakaj niste tega prej povedali? Za take je bilo že pred dvema letoma vse pripravljeno od Hrastovca do Dupleka, ko so mislili prijezditi. — Na Goriškem so Sokoli postali fašisti, tolovaji. — Za take je pri nas kamenja dovolj. — Dalje. Eden pa je bil iz Rosinove posojilnice. Ta nas je lani tam nagnal, naj si gremo po denar v Kristlovo posojilnico pri Sv. Barbari v Slov. gor. Revez ni znal, da sta učitelj Kristl star, in njegova posojilnica že davno nezmožna, ker sta oba liberalna. — Naprej. Demokratski listi so zadnji čas rohneli proti misijonom. Demokrati so hodili za zabavljanje k spovedi, tam glasno pravili spoved-

nikom, da imajo naprednjaške in svobodomiselnne časopise in se pravdali z duhovni, da to ni greh itd. In glavni faktor pri tej stranki je spet učiteljstvo.

Starček. Nova vlada mora priti, priti tudi v šolo pravi red. Učitelji bodo morali našo deco vzgojevati za Slovence in kristjane, pa če bodo hudicevo olje švicali od samega pridušanja, da so svobodnomiselni, vsenaprednjaki. Zdaj seveda veseli trobijo, da kdor piše v katoliške liste, se pri resnih ljudeh samo smeši, — zdaj tudi pogumno bobnajo, da bodo pri drugih volitvah smeli govoriti le samo ljudje njihovega kalibra, pa naj le pomnijo, da smo znali zadnjič voliti drugače, kakor učitelji, — pomnijo, da Slovenci ne bodo nikdar tako volili, kakor bi hoteli učitelji. Očitajo nam, da ne znamo, da smo bratje s Srbi. Znamo, znamo, s kom smo bratje. Toda nismo s tistimi, kateri bi radi imeli v zakup naše glave in denarnice, ne da bi smeli mi pri tem kaj govoriti. Centralistični srbski hlapci pa ne bomo, da bi živeli samo za to, da napolnimo žepe Pošiču in Pribičeviću, ona dva pa učiteljem. Seveda smo radi tega zmerjani, da smo veleizdajalci itd., pa vse zamanj. Mi ostanemo Slovenci in učitelji ne bodo z nami nikdar komandirali.

Greml! Gospodje demokratije so plačali mnogo pijače, bodite pametni. Naj bo, toda demokrati naj ne hodijo k nam nikdar več. — Saj jih je Kranjc danes zadnjokrat povabil. — In tukaj zadnjokrat z njimi pil.

Kakor nekogar, je gnalo nadučitelja Kranjca drugi večer po shodu nazaj na kraj njegove nesmrtnne blamaže. Pol ure je stal pred Kranerjevo gostilno in poslušal, kako so notri ljudje zabavljali čez učiteljstvo radi njegove politike. Velikani se osokoli in vstopi z žuganjem, da bo tožil. Mogoče je zdaj spoznal tistega, ki ga je poprejšnji dan imenoval denuncijanta. Pa srd moški sune v njega in Kranjc jo je odsopihal na breg, da so konci njegove se avstrijske vojne sukne stali od njega kakor veterne od klopotca. Škoda, da učiteljstvo ni nikdar z ljudstvom.

Binek.

Pri Sv. Barbari v Slov. gor. je umrl g. Jakob Kraner, gostilničar in mesar. Podlegel je rnam, ki jih je dobil, ko je miril pretepačje se fante. Pokopali smo ga dne 24. aprila.

Postrovelost je dosegla že višek. Skoro vsak večji praznik ali bolj svečano cerkveno slovesnost si izberejo razni razgrajci ter pretepači in obmečejo s pijanimi pretepi nedolžno veselje z blatom surovosti Tako je bilo zadnje nedeljo pri Sv. Trojici v Slov. gor., na velikonočni ponedeljek pa v Makolah. Pri Sv. Trojici so namreč zadnje nedeljo na prav slovesen način blagoslovljali nove zvone in se je ob tej priliki nabralo zelo veliko ljudstva od blizu in se je v daleč. Ta cerkvena slovesnost se je seveda po stari navadi preobilo zalila s pijačo. Pretepaško ulogo so prevzeli pijani fantalini od Sv. Benedikta. Ti pretepači so obdelali krojaškega pomočnika Nekrepa tako z noži, da je podlegel ranam. Tri benediške razbojniko so žandarji že izročili mariborskemu sodišču. — Na velikonočni ponedeljek je užgal ta nesrečno preobilni alkohol fante v Makolah tako, da so se kar na debelo stopli v gostilni Jožefa Doberseka. Iz pretepa je odneslo več fantalinov večje in manjše rane. Enemu so celo razbili lobanjo. Slučaji krvavih pretepa, ki končavajo z ubojo, se zadnji čas tako množijo, da bodo morale oblasti nekaj ukreniti proti fantalinski surovosti ter podivjanosti, sicer bo lepa in še do pred kratkem precej miroljubna Slovenska Stajerska postala res Macedonija, kjer je človeško življenje velikomanj vredno nego pa živalsko.

Ministrske obljube in dejanja. V finančnem odboru je pri razpravi proračuna za kmetijstvo in vode minister Krsta Miletič dvakrat obljubil poslancu Vesenjaku, da bo prišel v Slovenjo in posebej v ptujski okraj, da si ogleda ona nevarna mesta ob Dravi, na katera ga je opozoril poslanec in tudi generalna direkcija voda v Ljubljani. Minister je na izrecno vprašanje tudi dovolil, da se njegov obisk prizadetemu prebivalstvu in oblastim naznani ter za vsak slučaj vse potrebno pripravi, da bi minister tem lažje in hitreje prišel na lice mesta. Ker je poslanec Vesenjaka hotel v sporazumu s poslancem Bedjaničem to akcijo pospešiti, je šel tudi ta k ministru in tudi g. Bedjaniču je dal minister isto izjavo. Od tega časa so pretekli trije mesci. G. ministra še vedno ni k nam, da vidi ogroženo ozemlje pri Vurberku in St. Janžu, pri Sv. Marku, sv. Marjeti in v ormožkem okraju. Mi Slovenci smo vajeni, da se dana beseda drži, ali pa da se vsaj odkrito in možato pove, zakaj se ni mogla ali ni hotela držati in izpolniti. V državnem proračunu imamo za redna in izredna regulacijska dela ob Dravi po trudu naših poslancev 3 milijone in 800 tisoč kron. To je sicer nekaj, toda ni dovolj, da bi se vse največje nevarnosti odklonile. Gotovo bi bilo mogoče osebno na lice mesta prepričati ministra o potrebi lažje, toda zopet imamo slučaj pred seboj, da se besede naših beograjskih ministrov drugačne in drugačne so dejanja. Če bi bili v teh zadevah neodvisni od Beograda, bi si že davno pomagali.

Novice od Sv. Antona v Slov. gor. Nagla smrt na Cenkovci. Vodo sta nesli živini dekla in gospodinjs Marija Čuček, rojena Zimič, na cvetni petek zvečer. Ko prideta do hlevovega praga, pade gospodinjsa mrtvoudna in v nekaj minutah je bila mrtič. N. p. v m. I — Občne zbere sta imela na velikonočni ponedeljek posojilnica in Kat. bralno društvo. Slednje je priredilo tudi igro »Vaški skopuh« in nekaj drugih točk. Za svojo 30letnico je priredilo bralno društvo dne 11. maja igro.

Avtomobilna zveza Haloze—Ptuj. Od Sv. Barbare v Halozah poročajo: Ze večkrat se je govorilo, kako potrebna bi bila avtomobilna zveza Haloze s Ptujem, a je ostalo samo pri besedah. Sedaj pa se sliši, da se je tega velevažnega podjetja resno poprijel strokovnjak, domačin Anton Rakuš. Osnoval bode družbo, h kateri bi se nikdo naj ne branil pristopiti. Avtomobilna zveza bi bila velikega pomena za povzdigo kraja, posebno za vin-

nik se je v imenu vseh navzočih iskreno zahvalil g. poslancu, kakor tudi celemu Jugoslovanskemu klubu in njegovemu načelniku g. dr. Korošču, kateremu so zaključili zborovalci krepek: Bog živi! Po zborovanju so stavili nekateri navzoči razna pereča vprašanja, na katera jim je gospod poslanec podal potrebna pojasnila in navodila, nakar so se zborovalci mirno razšli. Ta shod je pokazal, da so Polenšani siti raznih hujšakcev, spoznali in sprevideli so, da jim le Slovenska ljudska stranka hoče in more gospodarsko pomagati, da je le ona tista stranka, ki se odločno in neustrašeno bori za dobrobit našega ljudstva.

Iz marenberškega okraja. Pred kratkim so demokrati priredili, ker mislijo, da se bodo v kratkem vršile volitve, nekaj shodov v okraju, katerih pa se je udeležilo le per liberalnih uradnikov in učiteljev, ljudstvo pa je iste popolnoma bojkotiralo. Ljudstvo v okraju se zaveda, katera stranka resnično dela za ljudstvo in katera pozna ljudstvo le za časa volitev. SLS je od lanskih volitev naprej priredila javne in zaupne shode v Breznem, Vuzenici (dva), Ribnici, Marenbergu, Sv. Primožu na Pohorju, Gornji Vižing in Remšniku, ki so bili zelo dobro obiskani, dočim so liberalci — počivali. V ponedeljek, dne 21. t. m., se je vršil shod SLS v Breznem, na katerem je poročal poslanec Vladimir Pušenjak o političnem položaju, delovanju narodne skupščine in o vseh perečih gospodarskih vprašanjih. Udeležba je bila zelo obilna, zborovalci so z velikim zanimanjem in pazljivo sledili izvajanjem govornika. Jugoslov. klubu se je izrekla zaupnica za delo v prid ljudstva, zborovalci pa so v razgovoru s svojim poslancem se zahvaljevali za delo stranke in njenih poslancev v prid najširših slojev ljudstva, osobito delavskega stanu in izražali razne svoje želje. V kratkem se vrše shodi v Trbonjah, Sv. Primožu nad Muto, Kaplji in Pernicah.

Iz Smartne pri Slovenjgradcu. V nedeljo, dne 27. t. m., se je vršil pri nas shod SLS, katerega so se udeležili poleg domačinov tudi pristaši iz St. Lj. in Razborja. Poslanec Vlad. Pušenjak je razpravljal o političnem položaju in o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Po shodu so se volilci razgovarjali s svojim poslancem o šolskih zadevah, invalidskih pritožbah, dokladah za železničarje, vojaških zadevah, davkih in pobiranju davkov za leto 1920 nazaj itd. Radi pritožb prebivalcev iz Golavabuke se je podal poslanec v imenovanu občino in si ogledal izvršeno zlaganje zemljišč ter obljubil storiti potrebne korake, da se storjena krivica odpravi.

Osmišeni demokrati v Laškem. Ze celi teden se je govorilo po Laškem in okolici, da se bo zbralo na SLS shod na belo nedeljo in trgu zelo veliko ljudi. Belo nedeljo so porabili tudi gospodje demokrati in pripomogli do manifestacije ljudske volje na našem shodu. V imenu demokratov je prišel na naš shod policajdemokratski general — Mackensen — dr. Rapé iz Ljubljane. Na SLS shodu se je zbralo 5—600 moških volilcev. Shodu je predsedoval kmet iz Lož Deželak. Kot prvi govornik je nastopil g. poslanec Kugovnik, ki je poročal o političnem položaju, dr. Ogrizek iz Celje pa je ob burnem pritrjevanju ljudstva ožigosal izdajalsko delo slovenskih demokratov. Besede dr. Ogrizeka so presneto v živo zadele navzoče demokrate in predvsem pa seveda dr. Rapéta. A naši možje so užugali demokrate do molka. Občinski tajnik Podrebersak je predlagal enoglasno to-le resolucijo: Zborovalci na shodu v Laškem izrekajo Jugoslov. klubu in njegovemu načelniku dr. Korošču popolno zaupanje. Zborovalci prosijo, da naj vstraja klub na dosedanji poti, ljudstvo mu bo stalo zvesto ob strani. Najodločneje pa obsojajo zborovalci demokratske uskoke, ki so doslej zmajraj izdajali koristi slovenskega naroda. Predsednik Deželek je potem razkrinkal hinavščino demokratov, kateri za predstojede občinske volitve pobirajo podpise med rudarji, čeprav so leta 1922, ko je bilo rudarsko delavstvo v mezdnem boju s Trboveljsko premogokopno družbo, bili na strani kapitalistov proti rudarjem. K besedi priglasenemu dr. Rapétu pa ljudstvo ni dalo besede. Z velikim navdušenjem za našo stvar je bil shod zaključen. Čez nekaj časa potem je dr. Roš otvoril shod demokratske stranke, pa je bilo že polovico dvorane prazne, vendar je dr. Rapé ob bučnem ugovarjanju naših mož zelo slabo branil uskoško demokratsko politiko. Slednjic mu je še dr. Ogrizek ob velikem navdušenju odgovoril na njegove besede. Nedejski shod nam je jasno dokazal, da ljudstvo odobrava naš boj proti beograjskemu centralizmu.

V Sevnici ob Savi je na lepo obisknem shodu SLS, ki se je vršil dne 27. aprila v gostilni g. Kovač, o razvoju političnih dogodkov od lanskih volitev naprej poročal tajnik Marko Kranjc. Zborovalci so izrekli Jugoslov. klubu za njegovo vztrajno delo za avtonomistično ureditev naše države zahvalo in zaupanje. — Isti shod se je vršil shod na Blanci pri podružnici Sv. Kancijana; poročal je tajnik Kranjc. — Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je bil na Belo nedeljo občni zbor tamošnje krajevne organizacije SLS. Udeležili so se ga najboljši naši možje. Na občnem zboru je poročal tajnik Zitnik.

Shoda SLS v nedeljo, dne 4. maja: 1. Sromlje zjutraj po sv. maši pred cerkvijo; 2. Artiče po sv. opravilu. Na obeh shodih govori tajnik Kranjc.

Prireditve

Vojniški orlovski odsek priredi dne 4. maja krasno igro »Deseti brate«. Igra je dramatisirana po znamenem Jurčičevemu romanu, ki ga je izdala Mohorjeva družba. Celo dejanje se vrši na Dolenjskem, osebe so zajete iz naroda, da omenjamo le Krjavlja in Martineka, desetega brata. Pred in po igri bo petje pevskega zbora v Vojniku in med odmori svira godba. K obilni udeležbi vabljeni vsi!

Prostovoljno gasilno društvo Paška vas priredi dne 11. maja 1924, ob treh popoldne, pod kozolcem g. Holo-

varja v Gorenju zgodovinsko igro »Junaške Blejke« s petjem v 4 dejanjih. Čisti dobiček je namenjen za dobavo nove društvene zastave ter se preplačila hvaležno sprejemajo. K mnogobrojni udeležbi vabi vse domačine, kakor tudi sosede iz Braslovč, Letuša, Mozirja in Soštanja.

Tedenske novice.

Dekliškim zvezam, ki si niso na jasnem glede razmerja do Slov. kršč. ženske zveze v Ljubljani, sporočamo to-le: Dekliške zveze so odseki izobraževalnih društev. Stajerska izobraževalna društva so včlanjena v Prosvetni zvezi v Mariboru. Torej je za Dekliške zveze edina centrala v Mariboru, namreč prosvetna zveza v Mariboru. Prosvetna zveza, oziroma Osrednje vodstvo Dekliških zvez v Mariboru, ne pa Slov. kršč. ženska zveza v Ljubljani. Zato naj tudi vse Dekliške zveze pošljajo članarino (1 D za članico) Prosvetni zvezi, ozir. Osrednjemu vodstvu Dekliških zvez v Mariboru po položnicah, ki smo jih vsem Dekliškim zvezam poslali. — One Dekliške zveze, ki še niso vrnila razvidnic, prosimo, da to čimprej storijo. — Osrednje vodstvo Dekliških zvez v Mariboru.

Mariborske novice. Kakor po raznih krajih na deželi je sldicala naša stranka zadnji četrtek v novo dvorano Gospodarske banke dobro obiskana. Na shodu sta poročala poslanca Vesenjaka in Žebot, o zavoženem občinskem gospodarstvu pa je govoril g. občinski svetnik dr. Jenovšek. — Jetnišnica mariborskega okrožnega sodišča se vedno bolj polni. Dan na dan gonijo žandarji v ječo utkljene kmetijske fante. Od velikonočnih praznikov pa do danes je bilo predano v to jetnišnico nad 50 pretepačev iz dežele. — Krščansko delavstvo v Mariboru bo proslavilo delavski praznik 1. maj na sledeči način: Ob 9. uri dopoldne sv. maša v frančiškanski cerkvi. Po maši se vrši v dvorani Zadrúžne gospodarske banke delavski shod, na katerem poroča g. narodni poslanec F. Žebot. Popoldne skupen izlet z godbo kat. Omladine na Goro pri Sv. Petru. Zbirališče ob dveh popoldne pri železniškem mostu na Meljski cesti.

Mariborski zdravnik dr. Ivan Matko ordinira redno v Slovenski ulici. Nekateri so raztrosili okrog po deželi vest, da bi bil g. docent dr. Matko odpotoval in se podal na daljši dopust, a te govorice so izmišljotina.

Izgubljena listnica. Na poti iz Marjete-Ložane čez St. Peter v Maribor se je izgubila listnica z dokumenti. Pošten najditelj se naproša, da vrne listnico z dokumenti, denar si lahko obdrži. Listnica se glasi na ime K. V. ter se naj odda v uredništvu lista.

Kako so ata coprali? Od Sv. Petra pri Mariboru poročajo: Ko so naš samostojni ata zadnjič brali svoje ime v tem preklicanem »Gospodarju«, je čisto malo manjkalo, da se niso razpočili od jeze. Za samostojne piržleke bi bila to seveda velika škoda, ata pa so se drugače potroštali. Vrgli so krčanco v grabico ter jo mahnili urnih pet, ker imajo tudi veliko elektrike, domov na en štampelj. Potem so se zaprli v tisto sobo, ki je bila namenjena za rihtarja, zagnili so okna z zelenimi robci ter vzeli iz omare »kolomonišbukve«. Prižgali so tri rdeče sveče in postavili na sredino mize iz slame narejen stolček, ki je pomenil rihtarski stolček. Na prvi vogel mize so položili šibice ter so rekli: »To so drva z berla.« Na drugem voglu je ležal lesen ključek, kar je pomenilo cerkmoštrijo. Na tretjem voglu so nasipali ata drvaskega šodra, ki je pomenil cesto v »frajgrabi«. (Ta je namreč našim zelenim samostojnejšem posebno v želodcu.) In na četrti vogel so postavili — v švarmliniji — pet lilik ter so rekli: »To pa so moji kameradi — samostojnejši.« — Ko so vso to ropotijo razpostavili po mizi, so vzdignili desno nogo, začeli skakati z levo nogo okrog mize ter pri tem »molili« iz kolomoniš bukvic takole:

Rokus, pokus, ej županska čast!
Kdor župan je, ima oblast.
Rokus, pokus, ej ključarski ključ,
Ti bi meni svetil ko v laterni luč.
Rokus, pokus in frajgraba oj,
Klerikalcem bom pokazal, da bo joj!
Rokus, pokus, lili . . .

tu pa je začelo naenkrat nekaj trdega kapati po atekovem hrbtu, da je bilo joj. In zagrnelo je: »Mrcina prisvojena, pusti politiko pri miru, pa delat pojdi.« Kolomonišbukve so sfrčale v peč, ata pa skozi vrata v vinograd h krčanic.

EN BARBARSKI SHOD.

Do zdaj pri Sv. Barbari v Slov. gor. ni nikdo znal za kak demokratski odbor. Pa pri tem malo boljšem solncu je letos zlezal na dan. Imenuje se: gospod demokratski odbor — Kranjc. Shod, ki ga je za tukaj sklical ta odbor za demokrate, se je dne 6. 4. nadaljeval tako-le:

Nov možakar začelja. Te gospoda, ki je odšla, niso bili oni osvetoženi doktorji. Kranjc je poklical druge. Dva izmed teh sta bila solnika. Eden je skoraj celo tak, kakor on, ki je dezertiral k Italijanom, jim izdal našo postojanko in so na ta način Italijani postreljali 600 naših Bošnjakov; in zdaj ta vzgojuje mlade učitelje. Je tudi utelešen svobodomisela Sokol.

Vpitje. Zakaj niste tega prej povedali? Za take je bilo že pred dvema letoma vse pripravljeno od Hrastovca do Dupleka, ko so mislili prijezditi. — Na Goriškem so Sokoli postali fašisti, tolovaji. — Za take je pri nas kamenja dovolj. — Dalje. Eden pa je bil iz Rosinove posojilnice. Ta nas je lani tam nagnal, naj si gremo po denar v Kristlovo posojilnico pri Sv. Barbari v Slov. gor. Revez ni znal, da sta učitelj Kristl star, in njegova posojilnica že davno nezmožna, ker sta oba liberalna. — Naprej. Demokratski listi so zadnji čas rohneli proti misijonom. Demokrati so hodili za zabavljanje k spovedi, tam glasno pravili spoved-

nikom, da imajo naprednjaške in svobodomiselnne časopise in se pravdali z duhovni, da to ni greh itd. In glavni faktor pri tej stranki je spet učiteljstvo.

Starček. Nova vlada mora priti, priti tudi v šolo pravi red. Učitelji bodo morali našo deco vzgojevati za Slovence in kristjane, pa če bodo hudičevu olje švicali od samega pridušanja, da so svobodnomiselni, vsenaprednjaki. Zdaj seveda veseli trobijo, da kdor piše v katoliške liste, se pri resnih ljudeh samo smeši, — zdaj tudi pogumno bobnajo, da bodo pri drugih volitvah smeli govoriti le samo ljudje njihovega kalibra, pa naj le pomnijo, da smo znali zadnjič voliti drugače, kakor učitelji, — pomnijo, da Slovenci ne bodo nikdar tako volili, kakor bi hoteli učitelji. Očitajo nam, da ne znamo, da smo bratje s Srbi. Znamo, znamo, s kom smo bratje. Toda nismo s tistimi, kateri bi radi imeli v zakup naše glave in denarnice, ne da bi smeli mi pri tem kaj govoriti. Centralistični srbski hlapci pa ne bomo, da bi živeli samo za to, da napolnimo žepe Pošiču in Pribičeviću, ona dva pa učiteljem. Seveda smo radi tega zmerjani, da smo veleizdajalci itd., pa vse zamanj. Mi ostanemo Slovenci in učitelji ne bodo z nami nikdar komandirali.

Greml! Gospodje demokratije so plačali mnogo pijače, bodite pametni. Naj bo, toda demokrati naj ne hodijo k nam nikdar več. — Saj jih je Kranjc danes zadnjokrat povabil. — In tukaj zadnjokrat z njimi pil.

Kakor nekogar, je gnalo nadučitelja Kranjca drugi večer po shodu nazaj na kraj njegove nesmrtnne blamaže. Pol ure je stal pred Kranerjevo gostilno in poslušal, kako so notri ljudje zabavljali čez učiteljstvo radi njegove politike. Velikani se osokoli in vstopi z žuganjem, da bo tožil. Mogoče je zdaj spoznal tistega, ki ga je poprejšnji dan imenoval denuncijanta. Pa srd moški sune v njega in Kranjc jo je odsopihal na breg, da so konci njegove se avstrijske vojne sukne stali od njega kakor veterne od klopota. Škoda, da učiteljstvo ni nikdar z ljudstvom.

Binek.

Pri Sv. Barbari v Slov. gor. je umrl g. Jakob Kraner, gostilničar in mesar. Podlegel je rnam, ki jih je dobil, ko je miril pretepačje se fante. Pokopali smo ga dne 24. aprila.

Postrovelost je dosegla že višek. Skoro vsak večji praznik ali bolj svečano cerkveno slovesnost si izberejo razni razgrajci ter pretepači in obmečejo s pijanimi pretepi nedolžno veselje z blatom surovosti Tako je bilo zadnje nedeljo pri Sv. Trojici v Slov. gor., na velikonočni ponedeljek pa v Makolah. Pri Sv. Trojici so namreč zadnje nedeljo na prav slovesen način blagoslovljali nove zvone in se je ob tej priliki nabralo zelo veliko ljudstva od blizu in se je v daleč. Ta cerkvena slovesnost se je seveda po stari navadi preobilo zalila s pijačo. Pretepaško ulogo so prevzeli pijani fantalini od Sv. Benedikta. Ti pretepači so obdelali krojaškega pomočnika Nekrepa tako z noži, da je podlegel ranam. Tri benediške razbojniko so žandarji že izročili mariborskemu sodišču. — Na velikonočni ponedeljek je užgal ta nesrečno preobilni alkohol fante v Makolah tako, da so se kar na debelo stopli v gostilni Jožefa Doberseka. Iz pretepa je odneslo več fantalinov večje in manjše rane. Enemu so celo razbili lobanjo. Slučaji krvavih pretepa, ki končavajo z ubojo, se zadnji čas tako množijo, da bodo morale oblasti nekaj ukreniti proti fantalinski surovosti ter podivjanosti, sicer bo lepa in še do pred kratkem precej miroljubna Slovenska Stajerska postala res Macedonija, kjer je človeško življenje velikomanj vredno nego pa živalsko.

Ministrske obljube in dejanja. V finančnem odboru je pri razpravi proračuna za kmetijstvo in vode minister Krsta Miletič dvakrat obljubil poslancu Vesenjaku, da bo prišel v Slovenjo in posebej v ptujski okraj, da si ogleda ona nevarna mesta ob Dravi, na katera ga je opozoril poslanec in tudi generalna direkcija voda v Ljubljani. Minister je na izrecno vprašanje tudi dovolil, da se njegov obisk prizadetemu prebivalstvu in oblastim naznani ter za vsak slučaj vse potrebno pripravi, da bi minister tem lažje in hitreje prišel na lice mesta. Ker je poslanec Vesenjaka hotel v sporazumu s poslancem Bedjaničem to akcijo pospešiti, je šel tudi ta k ministru in tudi g. Bedjaniču je dal minister isto izjavo. Od tega časa so pretekli trije mesci. G. ministra še vedno ni k nam, da vidi ogroženo ozemlje pri Vurberku in St. Janžu, pri Sv. Marku, sv. Marjeti in v ormožkem okraju. Mi Slovenci smo vajeni, da se dana beseda drži, ali pa da se vsaj odkrito in možato pove, zakaj se ni mogla ali ni hotela držati in izpolniti. V državnem proračunu imamo za redna in izredna regulacijska dela ob Dravi po trudu naših poslancev 3 milijone in 800 tisoč kron. To je sicer nekaj, toda ni dovolj, da bi se vse največje nevarnosti odklonile. Gotovo bi bilo mogoče osebno na lice mesta prepričati ministra o potrebi lažje, toda zopet imamo slučaj pred seboj, da se besede naših beograjskih ministrov drugačne in drugačne so dejanja. Če bi bili v teh zadevah neodvisni od Beograda, bi si že davno pomagali.

Novice od Sv. Antona v Slov. gor. Nagla smrt na Cenkovci. Vodo sta nesli živini dekla in gospodinjs Marija Čuček, rojena Zimič, na cvetni petek zvečer. Ko prideta do hlevovega praga, pade gospodinjsa mrtvoudna in v nekaj minutah je bila mrtič. N. p. v m. I — Občne zbere sta imela na velikonočni ponedeljek posojilnica in Kat. bralno društvo. Slednje je priredilo tudi igro »Vaški skopuh« in nekaj drugih točk. Za svojo 30letnico je priredilo bralno društvo dne 11. maja igro.

Avtomobilna zveza Haloze—Ptuj. Od Sv. Barbare v Halozah poročajo: Ze večkrat se je govorilo, kako potrebna bi bila avtomobilna zveza Haloze s Ptujem, a je ostalo samo pri besedah. Sedaj pa se sliši, da se je tega velevažnega podjetja resno poprijel strokovnjak, domačin Anton Rakuš. Osnoval bode družbo, h kateri bi se nikdo naj ne branil pristopiti. Avtomobilna zveza bi bila velikega pomena za povzdigo kraja, posebno za vin-